Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тинай 1921 оной ...брийн 21-һээ гарана | № 85 (14196) | 1976 оной апрелиин 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Мүнөөдэр—арадай судьянарай һунгалтын үдэр

Һунгалтада бултадаа хабаадалсая!

...ДАРТА ЁҺО ЗАНШАЛНУУДАА БЭХИЖҮҮЛХЭ

...димир Ильич Ленинэй ...ор 106 жэлэй ...орюулжа, апрелиин ...коммунис субботник ...хэ гэһэн москвагай... үүсхэл республи... промышленна предпри...д болон барилганууд... ...хоз болон совхозууд... ...и зургаанууд болон ...лай газарнуудта ...ри үргэнөөр дэмжэг... байна.

...орон доторхидо ...манай республика до... жэлдэ субботнигто ...онсо эрхэ байдал... ...ПСС-эй XXV съездын ...алнуудые коллекти... үргэнөөр шудалжа ...үе сагта үнгэргэгдэ... Ажалшадай суг... дээрэ съездын ...эбэринүүдые халуу... ...айшаан, 1976 оной, ...дээрэнь табан жэлэй ...е болзорһоонь урид ...ын түлөө социалис ...уялгануудые абана. ...гаргадаг продукциин, ...-хабсаралгын хүдэл... ...шанар һайжаруулха, ...рин ашаг үрэ ехэд... ...эргэтэ эдэ уялганууд ...со анхарал хандуулаг...

...анагүй үнгэргэгдэжэ ...коллективүүдэй суг... ...д дээрэ ленинскэ суб... ...үнгэргэхэ тухай мос... ...идай уряае дэмжэһэ... ...дүүлһэн шиидхэбэри ...дугаар абтана. Энэ ...габшагайгаар ажалла... ...дэлдэг газартаа ажа... ...рхим дээдэ бүтээсэ ...ын, республикын го... ...болон хүдэлмэришэ... ...хонуудые, һуурин га... ...дые болбосон түхэл... ...болгохын тула тодор... ...лгануудабтана.

...һайн үүсхэлнүүдые ...г Ленинэй ордентo ...тив-вагон заһабарил... ...заводой Станислав Ни..., Геннадий Усольцев ...ай толгойлдог локо... ...хабсаралгын цехэй ...мол-залуушуулай бри... ...уд Бүхэсоюзна ленин... ...субботнигой үдэр даал... ...125 процент эрхим ...айгаар дүүргэхэ гэ... ...лга абаба. Геннадий ...дзевой бригада суббот... ...үдэр арьбалһан мате... ...раа хүдэлхэ юм. Эдэ ...анuудай үүсхэлые це... хэй коллектив дэмжэбэ. Эдэнэр түсэбһөө гадуур субботнигой үдэр нэгэ локомотив заһабарилха. Заводой мянга гаран хүн субботнигто хабаадаха, тэдэнэй 7500-ниинь хүдэлмэридөө ажаллаха. Загарайн аймагта субботнигто 24 мянган хүн хабаадаха хараатай. Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын - механическа заводой коллектив апрелиин 17-до тракторай 47 тэргэ, ГАЗ-69 машинын 19 кузов бүтээхэ уялга абанхай. Элхиин заводой хүдэлмэришэд субботнигой үдэр 6 автомашина, автомобилиин 11 двигатель заһабарилха юм. Загарайн аймагай колхозууд болон совхозууд энэ үдэр ехэ хүдэлмэри хэхэ юм.

Сабшалан сэбэрлэхэ, нютагай үтэгжүүлгэ зөөхэ хэрэгтэнь ажахынуудта туһалха зорилгоор апрелиин 17-до субботник үнгэргэхэ аймагай штаб байгуулагданхай. Субботнигой үдэр аймагай түб һууринһаа хүдэлмэришэд, алба хаагшад, һургуулиин шабинар аймагай ажахынуудта гараха юм. Республикын бусадшье аймагуудта субботнигто бэлдэлгээр нимэрхүү хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Үйлэдбэриин коллектив бүхэн, һуралсалай газарнууд болон эмхи зургаануудта субботник үнгэргэхэ штабууд байгуулагданхай. Мүн аймагуудай, районуудай, городой, республикын иимэ штабууд бии болонхой.

Бүхэсоюзна ленинскэ субботнигто хабаадагшадай хүсөөр арбадахи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ жаса энэ жэлдэ яажа байгуулагдахаб?

Энээнэй урда тээ үнгэргэгдэдэг субботнигуудта адли апрелиин 17-до неделидээ табан үдэр хүдэлдэг промышленна предприятинуудта, барилгын организацинуудта, транспортын предприятинуудта бүхы хүдэлмэришэд ажалдаал хүдэлмэрилжэ, продукци гаргаха, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэжэ, түсэбэй дүүргэлтэ хангаха юм. Табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ жасада энэ үдэрэй салин оруулагдаха байна.

Предприятинууд болон барилгануудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, бюджетнэ эмхи зургаанууд болон организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд, һуралсалай газарнуудай һурагшад болон студентнэр субботник үнгэргэхэ штабуудай годорхойлһон газарнуудта хүдэлжэ, энэ үдэр олоһон салингынь табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэлгын жасада оруулагдаха болоно. Энэ жасада манай оруулха хубитын ехэ байхын тулада предприятинууд болон барилгануудай, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, субботник үнгэргэхэ штабуудые ударидагшад субботнигой үдэр хүдэлмэришэдэй ажалладаг газар бүхэндөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын, юрын үдэртэ орходоо бага гаргаша хээд, һайн шанартай бүри ехэ продукци гаргахын тулада коллективүүдтэ һайн эрхэ байдал байгуулхые оролдохо зэргэтэй.

Энээнһээ урда тээ олон предприятинууд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые сэхэ ажалдань хүдэлгэдэг, пенсионернүүд—ажалай ветерануудые субботнигто хабаадуулдаг байгаа. Иигэжэ продукци ехээр гаргагдадаг, барилга-хабсаралгын хүдэлмэри ехээр бүтээгдэдэг, арбан хоногой түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ гээгдэжэ ябаһан участогуудай ажал хүсэлдүүлэгдэдэг байһан юм. Иимэ дүршэлые мүнөө үргэнөөр хэрэглэбэл, һайн.

Үйлэдбэреэ таһалдуулангүй хүдэлдэг гү, али хүдэлмэришэдые ээлжээлүүлэн хүдэлгэдэг графигтай предприятинуудта субботник үнгэргэхэ талаар штабууд болон хүтэлбэрилэгшэдынь илангаяа ехэ анхарал хандуулха болоно. Тиигэжэ гол продукцияа ехээр гаргажа, табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ жасада хубитаяа оруулха ёһотой.

Нарин сэмбын комбинадта гол үйлэдбэриинь хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Бүхэсоюзна ленинскэ субботнигто үшөө март һараһаа хабаадажа эхилһэн байна. Эдэнэр амарха үдэнүүдтээ сүлөө байһан түхеэрэлгэнүүд дээрэ нэгэ-нэгэ халаанда хүдэлөө. Комбинадай коллектив 5 мянган тонно зэрэһэн утаһа, пальтогой 5 мянган метр бүд нэмэжэ гаргаха уялга абаһан байна.

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад амарха үдэрнүүдтээ, хүдэлдэг газартаа ажаллажа, бүхэсоюзна субботнигто хабаадажа эхилһэн байгаа. Неделидээ таһалдангүй хүдэлдэг ажалтай «Забайкаллес» нэгэдэлэй модошод мүн лэ амарха үдэрнүүдтээ нэгэ-нэгэ үдэр ажал хэжэ олоһон салингаа табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэлгын жасада оруулаа.

Улаан-Үдэ городто Бүхэсоюзна ленинскэ субботник үнгэргэхэ районуудай штабууд һуралсалай газарнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта апрелиин 1-һээ эхилжэ, субботнигой тоодо оруулан, городой барилга-хабсаралгын хүдэлмэри дээрэ студентнэр болон техникумүүдэй һурагшадые хабаадуулһан байна. Һургуулинуудай һурагшанар апрель һара соо барилганууд дээрэ найма-найман час хүдэлхэ уялга абаһан юм. Энэнь барилга-хабсаралгын организацинуудта ехэ туһаламжа болохо байна.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд апрелиин 18-да воскресник хэжэ, Бүхэсоюзна ленинскэ субботнигто хабаадаха юм. Эндэ юун хэгдэхэб гэхэдэ, хабарай тарилгада, үрэһэ бэлдэлгэдэ, полинууд болон сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэ зөөлгэдэ, газар уһалалгада, сабшалан сэбэрлэлгэдэ, полезой стануудые бэлэдхэлгэдэ, һуурин газарнуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ хабаадаха, бүхы техникэ заһабарилжа дүүргэхэ болоно.

Субботник болотор багахан саг үлэбэ. Субботник үнгэргэхэ штабууд, үйлэдбэриин коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ үлэһэн саг соо үйлэдбэриин участок бүхэндэ субботнигто бэлэдхэлые наринаар шалгаха, апрелиин 17-до продукци гаргахын тулада материалнуудаар, бүридхэхэ, хабсаргаха зүйлнүүдээр, зэр зэмсэгээр хангаха, город болон тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын тулада хэгдэхэ хүдэлмэриие транспортаар хангаха, субботнигой үдэр хэгдэхэ даалгабари, хүдэлмэриин хэмжээе тодорхойлхо мэтын хэмжээнүүдые шалгаха болоно. Богонёор хэлэхэдэ, Бүхэсоюзна ленинскэ субботнигто ажалшадай олоороо хабаадаха хэрэг хангахын тулада хэмжээ абахаһаа гадна, мүн субботнигто хабаадаһан хүн бүхэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ нүхэсэл байгуулха шухала.

1975 оной апрелиин 19-дэ болоһон Бүхэсоюзна коммунис субботнигто ороһон мүнгэ зөөриие хубаарилха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Совет шиидхэбэри баталан абаа гэжэ мэдээсэлтэй. Һургуулида ороогүй үхибүүдэй эмхи зургаануудые барилгада 80 миллион түхэриг, нарайлалгын байшангууд болон больницануудай, нарайлалгын таһагуудые барилгада 81 миллион түхэриг, эхэнэрнүүдэй бэеэ аргалуулха больницануудые барилгада 20 миллион түхэриг, дайнай, ажалай ветерануудта больницануудые, поликлиникэнүүдые, хүгшэдэй байшангууд болон пансионадуудые барилгада 21 миллион түхэриг һомологдохо юм.

1976—1980 онуудта дээрэ заагдаһан барилгануудые бодхоохын тулада союзна республикануудта эдэ мүнгэн хубаарилагданхай.

Байгал-Амарай түмэр зам барилгын районуудта байгуулагдаһан Зам харилсаанай министерствын элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта хэрэглэгдэхэ медицинскэ түхеэрэлгэ, ажахын зэбсэг болон транспортда хабаатай хэрэгсэлнүүдые худалдажа абахын тулада 1975—1976 онуудта 3 миллион түхэриг һомологдохоор шиидхэбэри соо хараалагдаһан байна. Энэ заагдаһан барилгануудые бэелүүлхын тулада проект, смета саг соонь зохёохо хэрэг хангаха гээд энэ шиидхэбэри соо заагданхай.

К. ПРОДАЙВОДА,
Бүхэсоюзна ленинскэ субботник үнгэргэхэ республиканска штабай начальник, КПСС-эй обкомой секретарь.

«УЛААН СУББОТЫН» УРЯАЛААР

«Апрелиин 17-до ажалай эгээл үндэр бүтээсэ туйлая!» — гэһэн далита уряа доро Хурамхаанай аймагай ажалшад бүхэсоюзна коммунис субботнигто бэлдэжэ байна. В. И. Ленинэй түрэһөөр 106 жэлэй ойе ажалай илалтануудаар алдаршуулая гэһэн Москва хотын түрүү предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй уряа хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ халуунаар дэмжэгдэнэ.

Коммунис субботнигто бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ аймагай штабай түрүүшын заседани дээрэ бүхы коллективүүдэй, халаануудай бүтээхэ ажалай хэмжээн, хэды хүнэй, транспортын хабаадаха байһанинь тодорхойлогдоһон байна. Тэрэнэй ёһоор хамтадаа 6950 хүн субботнигто хабаадаха болобо. Апрелиин 17-до хүдэлгэгдэхэ бүхы автомашинанууд, тракторнуудай техническэ шалгалта болоо.

Хурамхаанай совхозой, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделениин, Хурамхаанай леспромхозой, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай коллективүүд субботнигто илангаяа эдэбхитэйгээр бэлдэнэ. Бүгэдэ арадай ажалай һайндэртэ 1285 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэжэ шэрэгдэхэ, хэдэн зуугаад кубометр хюрөөдэмэл материал бэлэдхэгдэхэ, 10 мянган түхэригэй хэмжээнэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэринүүд хэгдэхэ, 1600 тонно ҷаг шэбхэ сабшалан, тарялаанда гаргагдахаар түсэблэгдэнэ.

Тиихэдэ колхоз, совхозуудай малшад үндэр бүтээсэтэ ажалай вахтада жагсанхай. Һуурин, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ ажал хэгдэхэ юм. Коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадажа, арбадахи табан жэлэй жасада 16100 түхэриг оруулха гэжэ Хурамхаанай аймагай ажалшад шиидэнхэй.

В. ПЕТЕЛИН,
аймагта коммунис субботник үнгэргэхэ штабай начальник.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

СССР-эй ҮНГЭТЭ МЕТАЛЛУРГИИН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ, ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, продукци бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха, мүн үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө **шагнаха:**

Буряадай АССР-һээ:

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Бельков Пантелеймон Михайловичые — «Балейзолото» Ципиканска приискын комбинадай алта угаагша.

Кожевин Павел Полуэктовичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай автомобилиин жолоошон.

Костылев Павел Александровичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай руднигай начальник.

Островский Иван Платоновичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай экскаваторай машинист.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Бутин Василий Григорьевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай мастер.

Мокрецкий Юльян Карловичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хамһабариин ажахын директор.

Хантакова Татьяна Петровнае — Хяагтын плавико-шпадай руднигай машинист.

Ширяева Антонина Павловнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай штукатур.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Будаев Владимир Дугаровичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн.

Ваганов Викарий Филипповичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн.

Воронин Иван Кирилловичые — «Балейзолото» комбинадай Ципиканай приискын хүдэлмэришэн.

Коноваленко Владимир Васильевичые — «Балейзолото» комбинадай Ципиканска приискын ахалагша мастер.

Пак-Ким-Хо Михаилые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай экскаваторай машинист.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Алексеева Аграфена Ивановнае — Зэдын подсобаай столовые даагша.

Гендунова Валентина Цыденжаповнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хэбшэн.

Доржонова Дари Цыреновнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хамһабариин ажахын һаалишан.

Жаркой Иннокентий Евлампьевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай электромонтер.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Леонова Мария Арсентьевнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн.

Сапрыко Варвара Андреевнае — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэн.

Темников Алексей Николаевичые — Хяагтын плавико-шпадай руднигай хүдэлмэришэн.

Шелков Александр Степановичые—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай токарь.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва Кремль.
1976 оной мартын 10.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

СССР-ЭЙ МЕЛИОРАЦИИН БА УҺАНАЙ АЖАХЫН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ, ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-ЭЙ ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудайнь, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, абаһан уялгануудаа дүүргэлгэдэ ажалай габьяа гаргаһанайнь түлөө **шагнаха:**

Буряадай АССР-һээ:

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Трунев Владимир Николаевичые — «Бурводстрой» трестын Хоринин оньһожоруулагдамал нүүдэл колонын автокранай машинист.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Жалнин Евгений Тимофеевичые — «Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэрэй оньһожоруулагдамал нүүдэл колонныю экскаваторай машинист.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРЬҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Шитиков Владимир Григорьевичые—«Бурводстрой» трестын үйлэдбэрни-техническэ управлениин автокранай машинист.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1976 оной мартын 10.

Газарай үрэжэл һайжаруулха

габшагай хоёр һара

...АБШАЛАН ДЭЭРЭ

...эндэ һая болотор ...тэн байжа, наг шэб...эндэ бага бэшэ бэр... ушаруулаа. Теэд ...шэбхэ үшөө гэдээ... ...гэд, гараа хаб... һууха аргагүй ха юм. ...үлеэхэгүй. Хабарай ...эхилтэр тарялан, ...дээрэ шадаал һаа ...лмэри хэжэ үрдихэ ...бшуу.

...манай совхозой ...ууд, мелиораторнууд ...мартын тэнгээр ...зөөхэ аргагүй байһан ...үнэтэ сагаа гээн... ...хайлажа эхил... сабшалан дээрээ ...үтэгжүүлгэ та... РУМ-3 түхэлэй аг... ...шатагалжа, гурбан ...тэдэнэр мүнөө ...гектарта энэ ...оруулаад бай... ...өө 500 гектар уһа... ...сабшалан дээрэ ...2 центнер мине... ...үтэгжүүлгэ тарааг... Эндэ үнинэй трак... Михаил Дианов, ...Агапитов, Даша... Санданов гэгшэд һай... ...дэлнэ.

...намар габшагай ...хоёр һара соо ...газарта, сабшалан ...7 мянган тонно шэб... һэмди. Мүнөө энэ ...соо үшөө тэды шэ... ...үтэгжүүлгэ зөөгдэхэ ...үдэрнүүдтэ трак... ...олоор табяад. ...бэлдэһэн 2000 ша... шэбхэ зөөжэ за... Тэрэшэлэн ма... байрануудсоо... гаргагдаха байна.

...үдэрнүүдтэ совхоздоо ...ехэ ургаса абадаг ...луговодууд Григорий ...Михаил Ми... Доржо Будажапов ...сабшалангай модо... ...сэбэрлэжэ, һубаг ха... ...бог шоройһооn ...уһанай һаадгүй ...болгожо байна. ...луговодууд ...голой һалаа дээрэ хаалта барижа, хэрэгтэй сагтань уһа табиха, хааха түхеэрэлгэ хээ. Мүн Һараантай гол дээрэ уһа хааха түхеэрэлгэ һэльбэн заһабарилаа. Юрэдөөл сабшалан дээрэ үдэрһөө үдэртэ хүлгөөтэй боложо байна. Тиигэжэ 2100 гектар сабшалан уһалхаар бүхы һубаг ханаабуудай бэлэн болоо. Һаянай луговодууд һайрам тогтоожо, түрүүшын уһалалга хэжэ байнхай.

Иигээд газарай хүрьһэнэй гэдэжэ эхилхэдэ, хүбхын ургаһан, хатуу болоһон хүрьһэтэй сабшалан борнойлхо диск шэрэхэбди. Мүн һаяар булүүр станцияа хүдэлгэжэ, баһал газар уһалхаар бэлэн болгонхойбди.

Тиихэдэ гурбан томо трактортай тусхай отряд бургааһа сэбэрлэжэ, болдог тэгшэлжэ, хабартаа газарыень хахалхаар болгожо байна. Эндэ үнинэй механизаторнууд Петр Иванов, Кондрат Павлов гэгшэд бүхэли үбэлдөө һайнаар хүдэлжэ гараа. Байгша ондо бидэ үшөө 500 гектар сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулжа, олон жэлэй ногоо тарихабди. Тиигэбэлнай олон жэлэй ногоо тариһан, һайжаруулагдаһан сабшаламнай 1800 гектар болохо юм.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүхыдөө 43 мянган центнер үбһэ абаха гэхэ гү, али добо газарһаа гектарай 10 центнер, уһалууриин газарһаа га бүхэнэй 16 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха гэжэ манай луговодууд, мелиораторнууд социалис уялга абанхай. Энээнэй ашаар бүхы адууһа малнай үбһөөр бардам хангагдаха болоно. Тэрээниие заатагүй дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлхэбди.

К. ОВЧИННИКОВ,
Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой ахамад мелиоратор.

УЛААН-ҮДЭ станциин вагонно депогой туршалгын цехэй слесарь Виктор Иванович Филиппов уралан нарижуулгын хэдэн үнэтэ дурадхал оруулһан байна. Фрезернэ станогой шүрэб шүнхэнүүдые мушхаха пневматическа оньһон түхеэрэлгэ тааруулан зохёогоо һэн. Энээнэй ашаар детальнуудые бэхилэн табихада, ажалай бүтээсэ 5 дахин дээшэлбэ.

Элдэб фрезернэ станогуудта хэрэглэгдэхэ аргатай түхеэрэлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм. Энэнь мэргэжэлтэдэй зүгһөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнхэй. Виктор Иванович уралан нарижуулгын үшөө хэдэн дурадхал бэлдээд байна. Эдэ бүгэдые һаяар нүхэдэйнгөө анхаралда табихые хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: вагонно депогой уралан нарижуулагша В. И. Филиппов.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

БАРИЛГАШАД, АРТИСТНАРАЙ ДОГОВОР

Улаан-Үдын ород драмын театрай артистнар Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгашадтай договор батална.

Театрай артистнар һаяхан Гусиноозерск хотодо айлшалжа, эндэхи шахтернуудай соёлой ордон соо А. Гельманэй «ЧП з бригаде Потапова» гэһэн зүжэг табиһан байна. Тэрэниие шахтернууд, электростанциин барилгашад, Сэлэнгын аймагай түбэй ажалшад һонирхон хараа.

ГРЭС-эй барилгашад болон ород драмын театрай артистнарай хоорондо баталагдаһан договорой ёһоор артистнар хирэ-хирэ болоод лэ Гусиноозерск ошожо, тэндэхи ажалшадта концерт харуулжа байха юм. Тиихэдэ шахтернуудай соёлой ордониие артистнар шефтэ абаһан байха юм.

Ленинэй ордентo оперо ба балетэй театрай коллектив Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай ордентo авиационно заводой ажалшадтай тиимэ договор баталһан байна.

Манай корр.

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедтэ

Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедэй пленум апрелиин 7-9-дэ академик М. В. Келдышэй хүтэлбэри доро Москвада болобо. Пленумэй хүдэлмэридэ ороной элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, арадай ажахын мэргэжэлтэд хабаадаа.

1976 оной Ленинскэ шангуудые олгохоор зууршалха конкурсдо хабаадаһан зохёол бүтээлнүүд ба олониитын зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд пленум дээрэ харагдаба.

Тэрэшэлэн 1976 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдаһан зохёол бүтээлнүүдые тус комитет хаража үзэһэн, эгээн эрхимүүдыень конкурсдо хабаадуулхын тула шэлэн абаһан байна.

Конкурсдо хабаадуулхаар дурадхагдаһан зохёол бүтээлнүүдэй список «Известия» газетэдэ тунхаглагдаха.

ЗАМБУУЛИН ХУДАР ТҮРҮҮЛЭН НИИДЭГШЫН ДУРАСХААЛДА

Авиациин ба Космонавтикын бүхэдэлхэйн үдэртэ, замбуулин худар хүнэй анха түрүүн ниидэһээр 15 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, зургаадахи «Гагаринска уншалга» апрелиин 9-дэ Москвада дүүрээ. Иимэ уншалга Авиациин ба космонавтикын М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ түбэй байшанда, Звездно городогто, СССР-эй Наукануудай академиин Эрдэмтэдэй байшанда үнгэргэгдөө.

Замбуулинай дандые шэнжэлгын ба ашаглалгын асуудалнуудта зорюулагдаһан 150 гаран элидхэл болон мэдээсэлнүүд секцинүүдэй ба пленарна заседанинууд дээрэ соносогдобо. Эдээндэ совет элитэ мэдээжэ эрдэмтэд, СССР-эй летчик-космонавтнууд, инженернүүд, конструкторнууд, медигүүд ба бусад мэргэжэлтэд хабаадаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ АША ТУҺАДА

ДЖАКАРТА. (ТАСС). Дэлхэйн энэ нютагай арадуудай ба гүрэнүүдэй хамтын оролдолго хүсэлэлгэ Азида амгалан тайбан, аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ үнэхөөрөө туһалха пэн гэжэ МНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Ринчинэй албанай хэрэгээр Индонезидэ ошолгын дүнгүүд тухай Монголой ба Индонезиин хамтын коммюнике дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Азиин бүхы гүрэнүүдэй хоорондын харилсаан сүлөөтэ байдалые, газар дайдын бүтэн бүрин байлгые хүндэлэлгын, хүсэ хэрэглэлгэһээ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсалгаһаа арсалгын, арсалдаатай асуудалнуудые амгалан гурнмаар шиидхэлгын, тэгшэ эрхэтэй, али али талада ашагтай туһатай харилсаа холбоо бэелүүлгын гол ёһонуудые үндэһэ болгохо ёһотой гэжэ коммюнике дотор заагдана.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой Коломбодо болохо табадахи конференци энэ түбиин гүрэнүүдэй үгэсэ ойлголсолго ба хани холбоо бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ гэжэ этигэжэ байһанаа Монгол орон, Индонези элирхэйлбэ.

Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэлхэ бүхэдэлхэйн конференци һаяар зарлахые хоёр гүрэн хүсэнэ.

АМГАЛАН ЗОРИЛГООР ТЭҺЭЛЭЛГЭНҮҮДЫЕ США ХОЕРОЙ ХООРОН ГАЗАР ДОРО ЯДЕРНА ХЭХЭ ТУШАА СССР ДЫН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

Амгалан зорилгоор газар доро ядерна тэһэлэлгэнүүдые хэхэ тушаа хэлсээнэй текст бэлдэхэ совет-американ хөөрэлдөөнүүд Москвада болоод дүүрэбэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд ядерна зэбсэгые газар доро туршаха ябадал хизаарлаха тухай СССР США хоёрой хоорондын 1974 оной июлиин 3-най договортой зохилдуулан үнгэргэгдөө. Хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан совет делегациие Атомай элшэ хүсэ хэрэглэлгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. Д. Морохов; американ делегациие — США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд У. Дж. Стессел толгойлоо. Эдэ делегацинууд хөөрэлдөөнэй дүнгүүдые правительствануудта элидхэхэ юм.

(ТАСС).

ПВО-гой СЭРЭГҮҮДЭЙ ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Ороноо агаарай добтолгоһоо хамгаалха сэрэгүүдэй үдэртэ зорюулагдаһан, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй ба ниислэл хотын гарнизоной сэрэгшэдэй суглаан апрелиин 9-дэ Совет Армиин Түбэй академическэ театр дотор болоо.

СССР-эй обороной министрэй орлогшо, ВВС-эй ахамад командалагша, авиациин ахамад маршал П. С. Кутахов, Москвагай машина бүтээлгын заводой токарь Е. П. Прокофьев, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь С. Г. Арутюнян, СССР-эй обороной министрэй орлогшо, ороной ПВО-гой сэрэгүүдэй ахамад командалагша, Советскэ Союзай Маршал П. Ф. Батицкий суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

КПБ-гэй XXII СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Бельгиин Коммунис партиин XXII съезд апрелиин 9-дэ Генте хотодо нээгдээ. Оронойнгоо партийна организацинуудые түлөөлһэн 200 шахуу делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадана; коммунис ба хүдэлмэришэдэй ахадүү партинуудай делегацинууд, тэрэ тоодо КПСС-эй делегаци съездэдэ байлсана.

КПБ-гэй Түрүүлэгшэ Л. Ван Гейт съезд дээрэ элидхэл хэбэ.

Бельгиин Коммунис партиин XXII съездын хүдэлмэри апрелиин 11 болотор үргэлжэлхэ.

партийна ажабайдал

ТҮСЭБЛЭЛГЭ, ТЭРЭНЭЙ УДХА ШАНАР

Партийна организацийн хабаадалсахагүй хэрэг, шиидхэлсэхэгүй асуудал гэжэ байхагүй. Илангаяа секретаряар hунгагдаhан хүндэ бүришье шахардуу байдал ушардаг. Ехэл сүлөөгүй, захадань гаража ядапан мэтэ ябахаш. Харин бүтээhэн, үрэ дүндэнь хүрэhэн юумэшье харагдахагүй. Иимэ ушар юун дээрэhээ болоно гээшэб? Минии тухайлхада, хэтэрмэ олон, жэжэ божо асуудалнуудые шиидхэлгэдэ сагаа барадаг. Хараа шэглэлгүйгөөр, тодорхой түсэбгүйгөөр хүдэлдэгэймнай хойшолон хаш даа.

Манайшье парторганизациин ажабайдалда урдань иимэ ушар үзэгдэдэг hэн. Партийна хамтын суглаан гү, али партбюрогой заседани зарлаха болоходоо тэндэ хэлсэхэ асуудалаа олоно ядахаш. Тиигээд лэ үйлэдбэридэ, ябажа байгаа ямар нэгэн кампанида сэхэ хабаатай асуудал зүбшэпэн болоод, нэгэ хэрэг ёhын тэдыдэ дүүргэhэн болохош. Иимэ гуримтай хүдэлмэриин ашэ үрэнь муу байгаагүйлөө аргагүй.

Уридшалан удаан болзор соо хараалhан түсэбгүйгөөр хүдэлмэреэ эмхидхэдэг байhанаймнай хойшолон гэhэн тобшолол хэгдэжэ, энэ хэрэгтэ эрид хубилалта оруулха эрилтэ сагай эрхэ байдал табяа. Тиигэжэ бидэ партийна организациингаа түсэб зохёолгодо анхаралтайгаар, харюусалгатайгаар хандадаг болоо hэмди.

Зүгөөр партийна хүдэлмэриин түсэб табихын урда тээ өөрынгөө организациин, бүхы коллективэйнгээ дотоой байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэхэ, ерэхэ хугасаада ямар асуудалнуудта гол анхаралаа зорюулха ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэй байhые тодорхойлхо тон шухала. Ажабайдалаа hайн мэдэдэг байхын тула партбюрогой гэшүүн бухэн ябаhан газартаа (фермэ, бригада, поле-вой стан, звено) хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ, тэндэхи байдалтай танилсаха, хэрэгтэй гэжэ hанаhан юумэеэ блокнот соогоо тэмдэглэжэ абаха заабаритай. Тэдэ бүгэдын элжээтэ түсэб табигдаха шухала болодог юм.

Манай тосхон hайнаар түхеэрэгдэhэн, hайнаар хүдэлдэг соёлой байшантай. Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдээр хүсэд хангагдаhан хайди. 500 шахуу hурагшанда [illegible] hургуулитай. Залуушуулай, хүбүүдэй хүмүүжэлдэ, болбосорол, эрдэм шудалха, бэедээ аша түhэтэйгээр амарха арга байдалнууд бии. Гэбэшье залуу үетэнэй hургуулиин шабинарай ажабайдалые адаглажа эхилhээр үнинэйбди. Нютагай залуушуулай дундаhаа ажалай журам, ниитын гурим эбдэхэ ябадал, хүмүүжэл hулатай hурагшад дайралдаад лэ байха юм.

Урид хараалhан түсэбэй ёhоор бэлэдхэлэй горитой хүдэлмэри хэлэнэй hүүлээр ургажа ябаа залуу үетэнэй хүмүүжэлые улам hайжаруулха тухай асуудал партийна суглаан дээрэ энэ жэлэй февраль hарада зүбшэн хэлсээ hэмди. Энэ асуудалаар партбюрогой гэшүүн hургуулиин директор С. Х. Степанов элидхэл хээ hэн. Зүгөөр энэ асуудал тэрэ гансаараа бэлдээ бэшэ. Сельсоведэй гүйсэдком, комсомолой комитет, клубай хүдэлмэрилэгшэд, ниитын бусад эмхинүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна.

Тоосоото hунгалтын партийна суглаанай абаhан тогтоол, тэндэ коммунистнуудай хэhэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд, оруулhан дурадхалнууд партийна хүдэлмэриин удаан болзорой түсэб габиха хэрэгэй үндэhэ hуури, гол хараань болодог гээшэ. Партбюрогой жэлэй туршада ябуулhан хүдэлмэринь эндэл сэгнэлтэ абадаг, дутуу дундануудынь, анхарагдаагүй асуудалнууд элирдэг гээшэ. Жэшээнь, нёдондо намар үнгэрhэн тоосоото суглаан дээрэ арадай хиналтын бүлэг, захиргаанай ажал ябуулга хинаха комиссинууд, нютагай Соведэй саг үргэлжын комиссинууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ гэhэн ажаглалтануул хэгдээ hэн. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүл партийна хүдэлмэриин 1976 оной түсэб соо хараалагдаhан байна.

Тэрэнэй ёhоор болоходо, бүлэгэй, комиссинуудай хүдэлмэриие hайжаруулха хэмжээ абахынгаа хажуугаар, тэдэнэрэй гэшүүдтэй семинар, зүблөө үнгэргэхэ, партийна суглаан дээрэ гү, али партбюрогой заседани дээрэ тоосоо шанаха гэхэ мэтын хэмжээ ябуулганууд [illegible]

удаагаар ажахынгаа жэлые хэмhээ ехэ гарзатайгаар дүүргэдэг hэн. Үнгэрhэн жэлэй эхинhээ ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, экономическа хүдэлмэри hайжаруулха хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга шангадхаха асуудалда анхарал онсо хандуулаабди. Энэ асуудалаар зорюута партийна суглаан зарлагдаhан. Үргэн хэмжээ ябуулганууд хараалагдаhан байгаа. Зарим дунда шатын мэргэжэлтэд болон hалбари даагшадые hэлгэхэшье ушар гараа. Энэ суглаанай шиидхэбэриин дүүргэлтын хойноhоо шанга хиналта табигдаhан, дахин дахин зүбшэн хэлсэгдэhэн байха. Иимэ нэтэрүү хүдэлмэриин аша үрэнь харагдаа. Үнгэрhэн жэлые манай колхоз гарзада оронгүйгөөр, багаханшье hаа, үшөө олзотойгоор дүүргэжэ шадаа.

Партийна организациингаа хүдэлмэриин түсэб хараалхадаа, бидэ гол шухала, шиидхэхы шанартай асуудалые анхаралдаа абадаг байнабди. Түсэбэй бүридэл тухай эндэ нэгэ хэды үгэ хэлэлтэй. Түбхын түрүүндэ бидэ бухэли жэлэй түсэб зохёодогбди. Тэрэмнай хэдэн бүлэг болон хубаардаг юм. Жэшээлхэдэ, партийна суглаанай, партбюрогой заседаниин үзэмжэдэ табигдаха асуудалнууд, партийно-эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд, кадрнуудай hуралсал, ниитэ политическэ хүдэлмэри, элдэб зүблөө үнгэргэлгэ гэхэшэлэн.

Иигэжэ түсэблэхэдэ болохотой гэжэ манай хүдэлмэриин дүршэл гэршэлнэ. Жэлэй туршада (тоосооhоо тоосоон хүрэтэр) гол түлөб ямар хүдэлмэриин хэгдэхэ байhые коммунистнууд мэдэхэ аргатай болодог. Гадна энэ хараалhанаа бэелүүлхын тула хүсэеэ зүбөөр хубаарилха, ямар асуудалдань гол анхаралаа табиха байhанаа эртэнhээ мэдэхэ зэргэтэй болоно бшуу.

Партийно-эмхидхэлэй, ниитэ политическэ хүдэлмэри саашадаа hайжаруулха, коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, ниитын эмхинүүдэй ажал ябуулга эдэбхижүүлхэ гэхэ мэтын гол асуудалнууд түсэб соо оруулагданхай. Гадна сагай эрхэ байдалhаа уламжалан, хүдөө ажахын шухала кампаниинуудай үедэ парторганизациин [illegible]

ута, сагай эрхэ байдалда таарахагүй байшоо. Колхозой правлениин, профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад эмхинүүдэй тус тустаа бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудынь баhа ехэ хэ юм даа. Тиимэhээ эдэ бүгэдые хоорондонь зохилдуулан, бэе бэеэ дабталсахагүйгөөр, бэе бэедээ hаад ушаруулхагүйгөөр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй. Энэ уялга, хэнэйшье мэдэhээр, партбюродо даалгагдана.

Хараалhан түсэбүүдэйнгээ хэндэшье хоригүйгөөр, болзор соогоо, үрэ дүн hайнтайгаар дүүргэгдэжэ, хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэжэ байхын тула неделиин үдэр бүхэниие таарулгаар хубаанхайбди. Жэшээнь, понедельник — политическэ hуралсалай үдэр, вторник ба пятницада партийна хүдэлмэри, тэрээндэ хабаатай хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэхэ, среда — профсоюзай ба комсомолой организацинуудай, четверг — сельскэ Соведэй гүйсэдкомой, суббото — колхозой правлениин мэдэлэй үдэрнүүд. Энэ гуримые баримталаад байхада, хараалhан түсэб, алибаа хэмжээ ябуулганууд урагшатай бүтэдэг.

Бодомжотойгоор, партийна организациингаа үг орилгые зүбөөр тодорхойлhон удаан болзорой түсэбэй hайн байhые манай коммунистнууд бодотоор ойлгонхой. Иимэ дүршэл хадаа партийна хүдэлмэриин энэл аргые нарижуулан баяжуулха, алибаа шухала шухала асуудалнуудые, саашадаа бэелүүлхэ зорилгоёо бүгэдөөрөө зүбшэн хэлсэхэ, хамтаараан хүтэлбэрилхэ ёhо гуримые бодотоор баримталха зэбсэг болоно гэжэ хэлэлтэй.

Хамтынгаа ажал ябуулгые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ манай гол уялга мүн. Гэбэшье ямар нэгэн хэрэгэй түлөө коммунист бүхэн өөрын харюусалгатай бшуу. Тиимэhээ түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтын түлөө тэгшэ харюусалгатай байхаар коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудал хадаа партийна хүтэлбэридэ горитой hуури эзэлхэ байhаниинь мэдээжэ.

Би эндэ партийна хүдэлмэриин түсэб тухай өөрынгөө парторганизациин ажабайдалhаа, зарим тэды дүй дүршэлhөө жэшээлэн богонихоноор хөөрэбэб. Суглаа үнгэргэлгэ, шиидхэбэриин дүүргэлтые хиналта гэхэ мэтын партбюрогой бэелүүлдэг хүдэлмэри хадаа тусгаар темэнүүд болон хубаардаг hэн туладань энэ бэшэг соо хэлэхын аргагүй.

Ямаршье хүдэлмэри хадаа тусгаар уридшалан тодорхойлhон түсэбэй ёhоор бэелүүлэгдэхэ ёhотой. Тиимэhээ илангаяа партийна организациин [illegible]

М. ГРЕБЕНЩИКОВ,
Улаан-Удын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партбюрогой секретарь.

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ — олониитэдэ

ПРОПАГАНДИСТЫН МЭРГЭЖЭЛ

(Захааминай аймагай Далахайн совхозой партийна организациин пропагандист В. Л. ХАРТАЕВАЙ хүдэлмэриин дүй дүршэлhөө).

Владимир Лыкцыренович Хартаевые ажалай сагта олохонь бэрхэтэйшэг даа. Тушаалынь тиимэ ехэ сагыень hалгадаг юм. Совхозой директор гээшэ үдэр соогоо үйлэдбэриин олон газарнуудаар ябажа, тон олон ондоо асуудалнуудые шиидхэдэг.

Ходы иимэшье hаа, совхозой директор понедельнигэй үдэр заатагүй байха даа. Хүтэлбэрилдэг hургуулидань hурагшад энэ үдэр тогтоогдоhон саг соогоо суглардаг юм. Марксизм-ленинизмын үндэhэн суртал шудалдаг hургуулине хүтэлбэрилдэг.

В. Л. Хартаев дүршэлтэй болоhон пропагандист юм. Зургаан жэлэй туршада энэ партийна даалгабари дүүргэжэ ябана. Ехэ оролдосотойгоор, шадамараар, бухы сэдьхэл зүрхэеэ зорюулан энэ ажал ябуулна гэжэ тэмдэглэлтэй. hурадаг хүнүүдынь хубилдаггүй шахуу. Харин жэл ерэхэ бүри тэдэнь олошордог байна. Бултадаа коммунистнууд, тэрэ тоодо бухгалтернууд, тоо бүридхэгшэд, механизаторнууд, отделениинүүдые эрхилэгшэд бии юм. Эдэнэрэй эрдэм бэлэдхэлынь ондо ондоо: дундашье эрдэмтэй, дунда hургуули дүүргээшьегүй, эхин класай эрдэмтэйшье хүнүүд дайралдаха даа. Ажалайшье, эрдэм бэлэдхэлэйшье талаар hурагшадынь иимэ ондо ондоо байхадаа, пропагандистда орёошог байдаг, ехэ шадабари хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ hургуулида Коммунис партиин түүхэ шудалаа hэн, hуралсалай энэ жэлдэ социализмын политическэ экономи үзөө. Мүнөө партиин XXV съездын материалнуудые шудалжа эхилэнхэй.

Олон жэлдэ пропагандистаар хүдэлхэдөө, Владимир Лыкцыренович hурагшадтаа юумэ ойлгуулхадаа бэрхэ байхаhаа гадна тэдээндээ конспект табюулжа hургадаг байна. Олонхи hурагшадынь үзэhэн темынгээ ямар нэгэн асуудалаар бэлдэжэ, үгэ хэлэдэг юм. Эдэнэр политическэ ном болон бэшэшье литература бэеэ даагаад үзэдэг болонхой.

Пропагандистын дүй дүршэл харуулхын тулада нэгэ хэшээл тухайдань дурдая. «Ажахын тоосоон ба аша үрэтэйгөөр хүдэлхэ тухай» темэ үзэбэ. Социалис үйлэдбэриин предприяти, ажахын тоосооной үг удха ба ёhо гуримууд, — ажахын тоосоото предприятиин фонднууд, үйлэдбэриин гаргашанууд ба сэбэр олзо гэhэн асуудалнуудые пропагандист тон тодоор хөөрэжэ үгэбэ. Совхозойгоо ажахын юhэдэхи табан жэлэй дүнгүүдые дэлгэрэнгыгээр хаража үзэhэн байна. Далахайн совхоз hүүлэй зургаа-долоон жэлэй туршада жэл бүри аша үрэтэйгөөр ажал үйлэдбэриеэ эрхилнэ, жэл бүри олзо оруулна гэжэ эндэ тэмдэглэгдэбэ. 1975 ондо хоёр зуу мянга гаран түхэригэй олзо оруулагдаа. Эбэртэ бодо малые hайса таргалуулжа, гүрэндэ худалдаhанай ашаар ехэ олзо ороhон байна. Гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэй түсэб 102,8 процент, hү — 115, ноохо — 102,1 процент дүүргэгдээ. Энээнтэй хамта малай тоо толгой олошороо. hү hаалишье нэмээ. Үнеэн бүриhөө 764 литр hаадаг hаа, 1528 литртэ хүргөө. Эдээниие тэмдэглэхэтээ хамта хэшээл дээрээ совхозой үйлэдбэриин үрэ дүнгүүдые олон тээhээнь хаража үзэбэ. Үнгэрhэн табан жэлэй туршада мяха абаха түсэб 98,7 процентээр, ноохо хайшалха түсэб 84,2 процент дүүргэгдээ. Ашаг үрыень схэдхэхэ, үшөө ехэ олзо абаха арга байгаа гү гэhэн асуудал эндэ гарана. Иимэ арга боломжо бии байгаа гэжэ hурагшад бултадаа харюусана.

Арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые бодотоор бэелүүлхын тулада ямар арга боломжонууд бии гээшэб гэжэ эндэ hурадаг хүнүүд hайса хөөрэлдэhэн hанамжануудаа оруулhан байна. Совхозой үйлэдбэриин ашаг үрэ схэдхэхын, олзо ехээр абахын тулада хүн бүхэн hайнаар ажаллажа, бии байhан нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлжэ хэрэглэхэ, алмалта арьбалалта хэхэ ёhотой.

hурагшадай хөөрөөе пропагандист анхаралтайгаар шагнана, зариманда туhалалсана, хамhалсана, тобшолол хэлсэнэ. Пропагандист зарим асуудалнуудые тэмдэглэжэ абана. Хүнүүдэй оруулhан дурадхалнуудые хаража үзэхэ, тобшолхо, тингэжэ арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэмжээ ябуулгануудые зохёоходоо хараадаа абахабди гэжэ В. Л. Хартаев хэлэнэ.

Энэ пропагандистда hурадаг хүнүүдэй олонхидынь өөhэдынгөө ажалай хажуугаар ниитын даалгабари дүүргэдэг уладууд юм. Жэшээнь, главна ветеринарна врач Б. Ц-Д. Бадмаев пропагандистын орлогшо юм. Хүн бүхэнтэй хүдэлдэг, илангаяа политическэ ном үзэхэ хэрэгтэнь тулалдаг байна. «Знание» бүлгэмэй лектороор ажалладаг даабаритай. hүрэг нэмээхэ эмэ хашарагуудай бригадын … Д. Д. Цыренжапо… дай хиналтын бү… лэгшэ юм. Нэгэд… лени (эрхилэгшэнь … Янжапов) эжэлдэ… үрэ дүн туйланхай, … до 100 үнеэн бү… тугал абажа. Томо…

Эдэ үльгэр жэшэ… харуулнаб гэхэд… Хартаевай пропа… ажал ябуулга, х… гын зорилготой зо… данхай. Хүн зондо … гуулха шадабари, … лөөн хадаа пропа… анханайнь байhан … шэ юм. Энэ хадаа … долго гаргаhанай … болодог шэнжэ ш… Владимир Лыкц… хэшээл бүхэндөө т… наар бэлдэдэг юм. … дэхэ бүхы литератур… үзэдэг, марксизм… мын классигуудай … нүүдые, партиина … дэй, КПСС-эй ЦК-… мүүдэй материалну… рэглэлсэдэг байна. … торхи, республика, доторхи hони hонин… римтануудые суглу…

Хэшээлдээ бэлдэ… хадаа, пропагандист асуудалай табигдаж… байhые урид хар… даг байна. Тингэжэ … эртээнhээ бэлдэдэг … пагандист тон туря… шэлгэтэй срэдэг. … тэмдэглэлынь зос… ехэ юумэ багтааhан, … хатай байдаг юм. Х… ойлгуулха хэрэгсэлэ… схемэ, диаграмма, … гэхэ мэтэнүүдые, те… хэрэгсэл хабаадуул…

Энэ пропагандист… хадаа хүн зондо эр… но, зоригжуулна, ш… жалта тээшэ үряална…

В. ТЮР…
КПСС-эй об…
политическэ гэгээ…
байшангые д…

ПАРТКОМОЙ АЖАЛ hАЙШААГДАБ…

Сэлэнгын аймагай промышленна предприятинууд, барилганууд, колхоз, совхозуудай ажалшадта хэдэн олон агитаторнууд, политинформаторнууд, лекторнууд КПСС-эй XXV съездын материалнуудые ойлгуулна, лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Арад зоной дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриин хэр зэргэ ябуулагдажа байhан тухай «Эрдэм» колхозой парткомой секретарь нүхэр В. С. Тапхаров мэнэ hаяхан партиин райкомой бюро дээрэ элидхэбэ. Тус колхоздо партиин XXV съездын материалнуудые колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри бараг hайнаар ябуулагдана, агитаторнууд, политинформатор, лекторнууд мал ажалай гүүртэ, отарануудаар, hү hаалиин фермэнүүдээр яhала ябана, малшадай дунда хөөрэлдөө хэнэ, лекцинүүдые оло дахин уншана гэжэ партиин райкомой бюро дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Колхозой парткомой секретарь Василий Сосорович Тапхаров партийна даалгабари hайнаар дүүргэдэг агитатор, политинформатор, лекторнуудэй нэрэнүүдые олоор дурдаба. Тэдэнэй нэгэниинь хадаа ажахын зоотехник-селекционер Ольга Борисовна Машкина болоно. Энэ эхэнэр гол ажалаа бүтээхын хажуугаар политинформатор даалгабаритай. Ехэнхидээ Ольга Борисовна hү hаалиин фермэнүүд, эбэртэ бодо малай гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Дэбээнэй hү hаалиин фермэ дээрэ ерэхэдэмнай малшад улаан булан соогоо бултадаа сугларанхай байба. Арбадахи табан жэлдэ СССР-эй хүдөө ажахы хэды шэнээн хүгжэхэб, ямар шэглэлтэй байхаб гэhэн темээр Ольга Борисовна политинформаци үнгэргэбэ. Тиихэ зуураа нүхэр Машкина республикын, аймагай колхоз, совхозууд, мүн «Эрдэм» колхоз ямар шэглэлтэйгээр хүгжэхэб гэжэ онсо тоггоо.

— Манай Буряадай республикада хонин болон бэшэшье мал олоор үсхэбэрилэгдэхэ, үнеэдэй тоо улам олошоржо байна. Манай колхоз 1976 ондо хони малаа аяар 28 мянган толгой болгохо байнабди. Тэрэ тоодо хурьгалха хонидой тоонь 11 мянган, эбэртэ бодо малнай 1370 толгой болохо юм. Үнеэднай 400 толгой болохо, гээд ольга Борисовнагай хэлэхэдэ, фермын малшад бодолгото болоно хэбэртэн. Бэе бэеэ харасгаана. Эдэнэй шэг шарайе адуулхада, малшан бүхэн өөрынгөө зорилго ойлгобо, ажал хүдэлмэридөө хам орохоор бэлэн гэжэ мэдэхээр байба.

Ольга Борисовна Машкина арад зондо юумэ ойлгуулхадаа бэрхэ, шадамар болонхой. Малшад энэ политинформаторай хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ олоороо суглардаг, ойлгоогүй, мэдээгүй юумэеэ асуужа абадаг заншалтай.

Малай бэшэ отара, гүүртэнүүдээр ябахадамнай, агитатор, политинформатор, лекторнууд хирэ хирэ болоод ябадаг, малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байна. Үhата Ганга гэжэ нютагта хурьгалха хонидой отара байрлана. Эндэ агитатораар ахалагша хонишон Владимир Санжижапов хүдэлнэ. Энэ малшан КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэhэн тоосоото элидхэл «Буряад үнэн» газетэhээ хэhэг хэhэгээрнь таhалан, хэдэн үдэрэй туршада нүгөө малшадтаа уншажа үгэhэн байна.

— КПСС-эй XXV съездын боложо байхые телевизорээр хараабди. Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоевой хэлэжэ байхые харахада ехэ hонин, баярлахаар байгаа, — гэжэ эндэхи хонишод хөөрэлдэнэ.

Колхозой партийна комитет нютагай радио-дамжуулга эмхидхэhэниинь ехэ hайшаалтан. Энэ дамжуулга долоон хоног соо нэгэ дахин, четверг бүхэндэ лекторнууд, политинформаторнуудай хөөрэлдөөн агаарай долгиндо гарадаг, съездын материалнуудаар лекци уншадаг байна. Нютагай зон энээндэнь ехэ баяртай байдаг. Нютагай радио-дам…

Үбэлжэлгын үедэ малаа гарзагүйгөөр ондо оруулха, тэдэнэйнгээ ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, гүрэндэ худалдаха малаа тобир тарган байлгаха, тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ Яраагтын бригадын мал адуулагшад ходоодо оролдожо ябадаг.

Баргажанай аймагай Уланай колхозой малшан үбhэ тэжээлэй хомор сагта нигэжэ оролдон, ниитынгээ hүрэг малые гамтайгаар адуулжа ябадагынь hайшаамаар. Мүнөө тус гүүртын газаа солоомо, үбhэнэй бинишье hаань, тэрэнээ хабарай хуудам үдэрнүүдтэ хэрэглэхээр, дулаан үдэрнүүдтэ малаа хээрэ гаргажа бэлшээдэг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын түрүү малшан Сэсэг Аюшеева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Табан жэлэй түрүүшүүл

ХОДОДООЛ САБШАЛАН ДЭЭРЭЭ

ЭГЭЭ ТҮРҮҮН найман жэлэй саана сабшалан hайжаруулха бригада даажа абахыень совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй дурадхахада, Чимит-Доржо Ринчинович абаhаар зүбшөөлөө үгөөгүй hэн.

— Гансахан сабшалан хараад байха бригада эмхидхэхэhээ байтагаи, таряан ажалаймнай бригадада хүдэлхэ техникэ, механизаторнууд дуталдана бэшэ аал, — гэжэ тэрэ түрүүшээр гайхаба.

— Тэрэмнай оньhожоруулагдаhан, түхэрээн жэл соо сабшалан дээрэ хүдэлхэ тусхай бригада гэжэ нэрэтэй байха юм. Хэды бэрхэтэйшье hаань, арга хургыень оложо, хубааринь зэргээр тэрэ бригададаа хэрэгтэй техникыень таhалжа үгэхэл болонобди, ондоо аргагүй, — гэжэ совхозой директор Цыден-Доржо Намдалович Лодоев хэлэбэ.

— Ши, Чимит-Доржо, өөрөөшье хаража, мэдэжэ байнаш. Сабшаламнай оройдоо эзэгүй орхигдошонхой, ногоонойнь ургаса жэлhээ жэлдэ муудана. Горитой ажал, гаргаша хэжэ, энээнээ hайжаруулжа абаагүйдэмнай болёо, — гээд, эндэ байhан ажахын ахамад мелиоратор Борис Раднаевич Санжимитыпов нэмэбэ.

Үнэхөөрөө, олон жэлдэ тракторна бригадын бригадираар хүдэлхэдөө Чимит-Доржо Санжижапов эндэхи нуга сабшалангай муудажа, зарим тээгүүрээ болдог-солдог болошоод, бургааhа бороолжо ургашоод, үнгэрхэдөө ногооеынь тракторай косилкаар шье сабшаха аргагүй болошоhые ойлгодог hааб даа. Мүн урдандаа Гангата, Жэбхээhэн, Сагаа-Нуур, Оhорhото, Хуурай, Могсохон гэжэ газарнуудта досоогуурнь мори тэргээр ябахын аргагүй бирагар олон бухал үбhэн гарадаг байhан аад, hүүлэй үедэ тэндэ абар-табар үлэн үбhэнэй ургадаг болоhые тэрэ баhал мэдэхэ байгаа.

ТЕЭД тэрэ үедэ тракторно-тарян ажалай бригадынхид сабшалангай түлөө харюусадаггүй hэн. Гансал зундаа ургаа болоhон ногооень сабшажа абаад, хойто зун болотор тэрээн руу эрьежэ харадагшьегүй байгаа гэхэдэ алдуугүй. Хабар сабшалан дээрэ шэбхэ гаргаха гэхэдэ, энээндэ табиха трактор, хүдэлхэ хүн үгы гээд, бригадирнууд баhал гэдэргэ таталдадаг бэлэй.

ТИИГЭЖЭ бодото эзэгүйл байhан дээрэhээ тус совхоздо сабшалангаынь муудажа эхилhэн байгаа бшуу.

Эгээл тэрэ 1968 онhоо хойшо үнгэрhэн найман жэлдэ Худанай совхоздо сабшалан hайжаруулха, илангаяа хүрьhэнэйнь үрэжэлэй муудаhан газарые хахалжа, элдүүрилжэ, олон жэлэй ногоо тариха, арга соонь уhалдаг болгохо, тэндэ жэл бүри шэбхэ оруулха, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха талаар ехэ юумэн хэгдээ.

Гансахан үнгэрэгшэ юhэдэхи табан жэлдэ 2 мянга hайса гаран гектар сабшалан үндэhөөрөө hайжаруулагдаа. Мүнөө совхоздо 3500 гектарта олон жэлэй ногооной таригдаhан сабшалан бии. Энээнэй ашаар сабшалангайнь ургаса тэрэ наймаюhэн жэлэй саада тээхидэ орходоо 2,5 дахин дээшэлээ.

Эндэ нүхэр Санжижаповай бригадынхидай оролдосото ажалай аша үрэ яhала ехэ. Бригадирайнь энгэрые Ажалай Улаан Тугай орден дэмы шэмэглээгүй ёhотой.

Зун үбhэ хуряалгын эхилхын урда эндэ ябахада, Худан голой урда бэеын нэлэнхы үргэн сабшалан дээрэ хүнэй үбсүү тулама үдхэн тунга хяаг, хилгана ногоон ургашанхаң, сагаан, шара, ягаан сэсэгүүдээ наранда толотуулан, набша намаагаа надхуулан, hалхи hэбшээндэ миралзажа байдаг юм.

САБШАЛАНГАЙ бригадые Чимит-Доржо Ринчинович найман жэлдэ хүтэлбэрилнэ. Бригададань 2000 гаран гектар hайжаруулагдаhан сабшалан даалгагданхай. Тэрэнэйнь 1300 үлүүтэй гектарынь олон жэлэй ногоон таригдаhан, уhалагдадаг сабшалан юм. Эндэ бүхыдөө 14—15 механизатор, 12 луговод хүдэлдэг.

Энэ бригада сабшалан дээрэ хэгдэхэ бүхы циклэй хүдэлмэриие эхинhээнь эсэстэнь хүрэтэр хэнэ. Жэшээнь, намар үбhэ хуряагдамсаар шэбхэ зөөжэ эхилнэ. Үбэлэй сагта минеральна үтэгжүүлгэеэ зөөжэ абана, трактор, машинаяа заhабарилна, сабшалангаа хорёолхо hургааг бэлдэнэ бшуу. Хабар болоходо сабшалангаа сэбэрлэжэ, тэндээ баhал шэбхэеэ зөөжэ, минеральна үтэгжүүлгээ тараана. Гол горходой гэдэхэдэ газараа уhалжа эхилээд, зун соо тэрэнээ 2—3 дахин ундалуулна. Удаань үбhэ хуряалгын үедэ өөhэдынгөө харууhалдаг сабшалангай ногоое сабшана, хуряана ха юм.

— Мүнөө сабшаламнай эзэтэй боложо, тэрэмнай үтэгжүүлэгдэн, уhалагдангүй үлэшэнэ аа гү гэжэ айха юумэн үгы болоо. Урдынхидал июнь гарагар үхэр мал найшье сабшалан соо ябахаяа болёо. Тэрэмнай хуу шахуу хорёологдонхой, — гэжэ совхозой ахамад мелиоратор Б. Р. Санжимитыпов хэлэнэ.

— Энэ бригадатнай үбhэ ногооной ургаса хэр абанаб? — гээд асуубаб.

— Сабшалангайнь хуу уhалагдадаг hаа, бүри ехэ үбhэн абтаха hэн. Ходо гандахаяа hанадаг манай эндэ гол юумэн — уhан лэ ха юм даа. Тиигэбэшье нёдондо эндэхид бүхы 2 мянган га сабшалан дээрэhээ 24 мянган центнер үбhэ абаа. Харин уhалууриин газарhаа бригадын луговодууд Будажап Будажапов, Даша-Дондок Жимбаев гэгшэд гектарай 18—20 центнер үбhэ хуряагаа, — гэнэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри соо газарай хүрьhэ hайжаруулжа, уhалжа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Энэнь бидэниие ехэтэ баясуулна. Мүнөө манайда баригдажа байhан hараантай-Жэбхээhэнэй уhалууриин системын түргэн бүтээгдээ hаань, 4—4,5 мянган га сабшалан, бэлшээри уhалжа, гектар бүриhөө 25—30 центнер үбhэ абаха аргатай болохо hэмди, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

ҮГЛӨӨГҮҮР эртэ совхозой МТМ-эйн хашаа соо хүлгөөтэй, трактор, машинын хүнхинээн таhархаяа болёдхино. Хүн бүхэн өөр өөрын ажалда ярана хэбэртэй. Бригадирhаа тодорхой даабари абаад лэ хэрэгтэй тээшээ түргэхэн ябаадхинад.

Чимит-Доржо Ринчинович өөрөө үндэр томо бэетэй, ходо энеэбхилэнги урин сагаан шарайтай хүн. Тэрэ үсөөхэн үгөөр механизаторнуудтаа даабари үгөөд лэ ябуулна.

— Георгий Поликарпович, Цыдып Дармаевич, та, хоёр, Элхиин станци ошожо, үнөөхи үлдэhэн минеральна үтэгжүүлгээ асарха болоот, — гэжэ үнинэй трактористнар нүхэд Иванов, Жамсаранов гэгшэдтэ хандана.

— Ши, Ширап, мүнөөдэр бүлүүр станцияа Худанай урда бэе гаргажа тодхо. Сабшалан дээрээ уhа гаргаха сагнай ерээ, — гэжэ өөрынгөө хүбүүн Ширап Санжижаповта хэлэнэ.

Үнгэрhэн намар габшагай хоёр hарын туршада энэ бригада 2500 тонно шэбхэ сабшалан дээрээ зөөгөө hэн. Мүнөө хабарай энэ габшагай хоёр hарын туршада үшөө 3,5 мянган тонно шэбхэ гаргаха, 600 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ тарааха юм. Үшөө 100 гаран гектар сабшалан тусгаар шэбхэжүүлхэ юм. Хабартаа эртэнhээ эхилжэ, хоёр бүлүүр станци, нэгэ ДДН-75 түхеэрэлгэээ хүдэлгөөд, hайрамаар адагынь 1000 гектар газарта шииг нойто hайса үгэхэ зорилготой. Мүнөө мартын тэнгhээ хойшо сабшалан дээрэ 1000 тонно шэбхэ гаргаба.

Тиигэжэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ энэ бригадынхид үбhэ ногооной үндэр баян ургаса абаха найдамтай үндэhэ hуурии табиха

М. НАМЖИЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

ТАСС-ай мэдээсэл

«МЕТЕОР» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

Дэлхэйе тойрон дабшаха «Метеор» гэжэ хэмэл одон 1976 оной апрелиин 7-до Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдэhэн байна. Энээнэй гол зорилгонь уларилай албанда хэрэглэгдэхэ мэдээнүүдые суглуулха ябадал болоно.

Энэ хэмэл одон иимэ параметрнүүдтэйгээр замбуулинай замда гаргагдаа:

— Газарhаа холодолгын саада захань (апогей) — 906 километр;

— Газарhаа холодолгын наада захань (перигей) — 863 километр;

— замайнь hөөлжэлгэ — 81,2 градус;

— Дэлхэйе тойролгын эхинэй саг — 102,3 минута болоно.

Үүлэнэй бүридэлые, дэлхэйн бүмбэрсэгтэ гэрэл туягай тудадаг ба hүүдэр талануудтахи саhанай түхэл шэнжые тодорхойлхо, тэрэшэлэн газарта ба агаарта тарадаг халуунай элшэ тухай мэдээнүүдые суглуулха ёhотой аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Дурсагдаhан аппаратураhаа гадна, мүн хэмэл одон, Газар хоёрой хоорондо саг үргэлжын холбоо бэелүүлхэ түхеэрэлгэ, наранай батарейгээр дамжуулан электрын элшээр хангаха түхеэрэлгэ, замбуулиндахи замай шэнжэнүүдые тодо мэргэнээр тодорхойлхо радио-түхеэрэлгэ, приборнуудай ба научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые Газарта дамжуулха радиотелеметрическэ түхеэрэлгэ «Метеор» дээрэ бии.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоhон аппаратура hаадгүйгөөр хүдэлнэ. Залан ябуулхатоолон тодорхойлхо центртэ ороhон мэдээнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

онгосын ниидэлгэ космонавтикада ямар hуури эзэлhэн гээшэб?

— Павел Беляев бидэ хоёрой урда тээ Газар шадарай замбуулинда Владимир Комаров, Константин Феоктистов ба Борис Егоровой хэhэн хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүрээ hэн. «Восход» онгосын рейс гансахан техникэ туршалгада, тусхайлбал, дорьбоогүй зээлэнээр hуулгаха хэрэг бэелүүлгэдэ бэшэ, мүн академик М. В. Келдышэй тэмдэглэhэнэй ёhoор «онгосодо hууhан эрдэмтэ ба врач хоёрой бодото бэеэрээ ажаглалта, научна шэнжэлгэ хэхэ ябадалда» тон шухала байhан. «Восход-2» онгосоор манай хэhэн ниидэлгэ тушаа хэлэбэл, 1965 оной мартда академик С. П. Королевой хэлэhэн юумые hануулhууб. Тэрэ үедэ академик космонавтын онгосынгоо газаа талада заатагүй гаража узэхэ тухай хэлэдэг hэн. Энэ хадаа научна туршалга. ниидэлгын аппарадта заhабариин хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэ зорюулагдаhан юм. Бодото ажабайдал энэ hанаашалгатай хэрэг гэжэ тэрэ үеын эгээл удаан саг соо үргэлжэлhэн ниидэлгэ үшөө дахин ойлгуулhан байха. Удаан саг соо замбуулинай дайдада ниидээд Газарта бусажа ерэhэн хүнэй бэедэ шэгнүүрээ алдан хөөрэлгын муу нүлөөтэй хойшолонгые бага болгохо арга эрдэмтэд олоhон байна. Энээнэй ашаар космонавтнууд Петр Климук ба Виталий Севастьянов хоёр «Салют-4» станциин борт соо хоёр hараhаа дээшэ саг соо ажаллаа hэн. Газарай татасатай тэдэнэй уулзалга хэм соогоо үнгэрөөhэн. Гэбэшье шэгнүүргүй болоод хөөрэхэ ябадал үшөө «илагдаадүй», энэ талаар эрдэмтэдэй хэхэ юумэн бии гээшэ.

— Алексей Архипович, удаан саг соо ниидэхэ станцинууд замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ магистральна хараа шэглэл гэжэ Та hанаулбалта. Тэрэ ямар удха шанартай ба ерээдүйн ямар арга боломжотой гээшэб?

— Партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо эрдэм техникын дэбжэлтые түргэдхэхэ гээшэ айхабтар шухала удха шанартай гэжэ онсо тэмдэглэгдэhэн байна. Энэ талаар удаан саг соо ниидэхэ станцинуудhаа хэгдэhэн научна шэнжэлгэнүүд шухала үүргэ дүүргэхэ болоно. Космонавтика хүгжөөлгэдэ гаргашалагдаhан түхэриг бүхэн элдэб аргаар арадай ажахыда аша туhаяа оло дахин харюулна. «Салют» түхэлэй станцинууд зуун кубометр хүрэтэр хэмжээтэй юм. Досоонь хорин долоон пульт ба хүдэлмэриин долоон пост, хоёр телескоп ба научна шэнжэлгын бусад тоног түхеэрэлгэнүүдтэй. Хоёр космонавт гол шухала ба хамнабариин эрдэмэй, мүн арадай ажахын аша туhада шэнжэлгын тон ехэ хүдэлмэри хэхэ аргатай. Картографи, геологи, хүдөө ажахы ба ой модоной ажахы, гидрологи ба бусад олон hалбаринуудта замбуулинай станцинууд өөрынгөө ашаг туhые эгээл hайн талаhаань харуулаа.

Удаан саг соо ниидхүүлэгдэхэ эрдэм шэнжэлгын лабораторинуудта анхаралаа үшөө дахин хандуулнаб. Тиимэ үни үргэлжэлнөөшье үгүй hаань, өөрынгөө хоёрдохи ниидэлгэдэ тоггохо хүсэлэнтэйб. «Союз—Аполлон» гэhэн программаар үнгэрэгдэhэн ниидэлгын үедэ Газар дээрэ огто үгы шэнэ материалнуудые бүридүүлэн бии болгохо талаар туршалганууд замбуулинда хэгдэhэн байна. Эдэ туршалганууд эрдэм техникын дэбжэлтэдэ горитойгоор нүлөөлхэ байна. Үшөө тиихэдэ Газарhаа холо болоод астрономи шэнжэлгэ абаад үзээ. Үүлэнэй саана тодхогдоhон бишниханшье телескоп, жэшээнь, Наран тухай эрдэм наукада тон шухала, найдамтай мэдээсэлнүүдые үгэнэ. Зүгөөр, бүхы дэлхэйдэ ехээр нүлөөлжэ байдаг Наранай хубилалтын хуули ёhонуудые шэнжэлгэ — түрүүшын ээлжээнэй зорилго мүн.

— Эсэгэ оронойнгоо космонавтикын хүгжэлтын бүхы талые тайлбарилан хэлэжэ үгэбэт. «Союз—Аполлон» гэhэн программа тухай Та юу хэлэхэ байнабта?

— 1975 ондо үнгэрэгдэhэн совет-американ туршалгые бэшэ ниидэлгэнүүдhээ таhалаад, амидань хараха болохогүй. Энэ хадаа СССР-эй наукануудай академиин «Интеркосмосой» соведээр бэелүүлэгдэжэ байдаг уласхоорондын харилсаа холбооной нэгэ шата мүн болоно. Тэрэнэй борт соо хоёр арадай түлөөлэгшэнэр бэе бэедээ харилсан туhалалсаа. Гэбэшье «Газарhаа холо» гэhэн повесть соогоо К. Э. Циолковскиин дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон ниидэжэ байhан станцинууд дотор олон арадуудан түлөөлэгшэд аша үрэтэйгөөр хүдэлмэрилхэ гэжэ урид хэлэhэн үгын бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэнь холо бэшэ болоо.

Ю. Гагаринай замбуулин руу ниидэhээр 15 жэл үглөөдэр гүйсэхэнь

[С]ОВЕТ КОСМОНАВТИКЫН АЛДАРТА ЗАМ

...генерал-майор, ...летчик-космонавт, ...нуудые бэлдэдэг ...най нэрэмжэтэ ту... ...альнигай орлогшо ...Леонов хөөрэнэ.

...етскэ Союзай Ком... ...артиин XXV съез... ...алhан асари ехэ тү... ...үлөөн доро хүн ту... ...жэлдэ космонав... ...үдэрые тэмдэглэжэ ...эрдэмтэд, конструк... ...хүдэлмэришэд ба ...космонавтнууд, сэдь... ...ханагаар ингэжэ ...нэбди: замбуулинай шэнжэлгэ ба ашаг... бодото дээрэнь бэе... ...хэрэг дэлхэй дээрэ ...үүн Юрий Гагари... ...дэлгээр эхилhэн Энэ зорилго «СССР... ажахые 1976—...уудта хүгжөөхэ гол ...» дотор саашан ...гжөөгдэхөөр хараа. ...Арбадахи табан дүүргэлгэдэ хуби... ...үлхын тула космо... ...дые бэлдэдэг түбэй ...ээ хамаг хүсэ ша... ...мнахагүй.

...Алексей Архипович, ...табан жэлэй туршада ...тикын хүгжэлтын ...ломжо тухай Та юу ...аргатайбта?

...съездын делегат боло... ...дуугаа үгэhэн ...элнүүд соо ингэжэ ...: «Замбуулинай шэнжэлгэ ба ашаг... ...үргэлжэлүүлхэ, Газа... ...алиин баялигуудые ...эдэ, метеорологидо, ...гидо, навигацида, ...холбоондо ба арадай ...бусад хэрэглэмжэдэ ...най түхеэрэлгэнүү... ...лэхэ талаар шэн... ...эдхэхэ».

...навтикын үглөөдэ... ...хэмжээтэй байхые ...ойлгожо абахын ту... ...уулинай дайда шэн... ...СССР-эй Наукануу... ...демиин институдай ...табан жэл соо хэ... ...лай «Авиация и кос...» журналда толи... ...зарим тоо, баримта... ...тогтое. «Энэ үе соо ...496 аппарат ...нуудhаа дэгдээг... Телевидени, те... ...телефонно хэл... ...хүгжөөхэ зорил... ...Газарhаа сэагуурхэ ...дайдада табиг... ...ондоо элдэб түхэ... ...одонууд ашаглаг... ...«Метеорнууд» сагай ...шэнжэлээ. Зүгөөр ...гидрометеорологиин ...хэмэл одонуудай ...мэдээсэлнүүд ...тодорхойлhоной ёhoор, жэл бүри миллиард түхэриг мүнгэн арьбалагдадаг болонхой. Хамнабариин ба гол эрдэм наукануудай аша туhада Газарые тойруулан табигдаhан «Космос» түхэлэй дүрбэн зуу шахуу хэмэл одон. «Прогноз» гэжэ хэдэн станци «хүдэлмэрилөө». Үнгэрhэн табан жэлэй туршада Hapa, Марсые шэнжэлгэ үргэлжэлүүлэгдээ. Планетэ хоорондын «Венера» гэжэ түхэлэй автомат станцинуудай Үүрэй Солбондо эльгээгдэhэн ниидэлгын научна үрэ дүнгүүд айхабтар ехэ удха шанартай Бидэнэр, космонавтнууд замбуулинай алас холын дайдые, Наранай системын планетэнүүдые шэнжэлгын хойноhоо түйлай ехэ анхаралтайгаар ажагланабди. Нимэ ажаглалта юундэ хэдэг байhамнай ойлгосотой. Хэзээ нэгэтэ тэрэ холын планетэнүүд дээрэ хүн ошожо бууха юм даа.

Имэл ушарhаа «Союз» корабльнуудай 11 ниидэлгын, 1971—1975 онуудта бэелүүлэгдэhэн «Салют» станцинуудай удаан болзорой дүрбэн ниидэлгын тус бүриин программада гансахан мүнөөдэрэй бэшэ, харин ерээдүйн зорилго тодорхойлхо даабари оруулагдаhан байгаа.

— «Восток» онгосоhоо эхилээд дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Салют» түхэлэй станцинууд хүрэтэр туулагдаhан зам, «Союз—Аполлон» программаар уласхоорондын түрүүшын ниидэлгэ, тухайлхада, элдэб хараа зорилготойнуудтай байгаа ёhотой. Тэдэнэй зарим нэгэн тухай хөөрэжэ үгөө hаа яахабта?

—Мүнөө арбан табан жэл гүйсэбэ гээшэ лэб даа. Юрий Гагаринай ниидэлгээр хүн түрэлтэнэй түүхэдэ одо мүшэд тээшэ дабшалгын үе саг захалhан болоно. Газарай татасаhаа хүн түрэлтэнэй гараха арга боломжо тухай Циолковскиин агууехэ hургаалые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ совет эрдэм наука 1961 оной апрель соо космическа 108 минутын туршада шэнэ алхам хэhэн байна. Эрдэмтэдэй хэлэhэнэй ёhoор Герман Титовой хэhэн «замбуулинай арбан долоон тойролго» саашанхи туршалга болоhон.

Замбуулинай дайдада хүн амидаржа ба ажаллажа шадаха гэhэн эрдэмтэдэй тодорхойлгые түрүүшын хоёр ниидэлгэ гэршэлэн харуулhан юм. Теэд хэды саг сооб? Энэ асуудалда мүнөө болотор дүүрэн харюу үгтөөдүй байhаар. Тус асуудалай шиидхэбэри дээрэ удаахан саг соо хүдэлхэ хэрэг гараа. тэрэниие шиидхэнгүйгөөр саашаа дабшахын аргагүй. Бүлэг болгогдоhон Андриан Николаев ба Павел Попович, Валерий Быковский ба анха түрүүшын эхэнэр космонавт Валентина Терешкова гэгшэдэй ниидэлгэнүүд энэ хэрэг шиидхэлгэдэ зорюулагданхай бэлэй. Газар шадарай замбуулинда жолоодогдохо техникын ерээдүйе шэнжэлгэ үрэ ехэтэйгээр бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэй хүдэлмэри айхабтар ехэ үүргэ дүүргэhэн юм.

— Замбуулинай дайдада ябахадаа хүниие бортынгоо газаа гаргаhан «Восход-2»

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дээрэнь Ю. А. Гагарин, академик С. Королев. доронь — Ю. Гагарин ээлжээтэ ниидэлгын hүүлээр А. Леонов нүхэртэеэ.

АПН-эй фотонууд.

гынь зүб байhаниие гэршэлэн харуулаа.

Ниидэлгын үедэ корабльнуудые холбон нэгэдүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ зорилго табигдаhан. Тэрэнэй тулада холболдуулха аргагадуудые, бэдэрэн олохо, бэс бэедэнь дүтэлүүлхэ ба бусад олон хэрэгсэлнүүдые зохёон байгуулха хэрэг гараа. Инженернэ тон орёо нарин энэ зорилго автомат ба мүн жолоодогдохо хоёр аргаар амжалтатай шиидхэгдэhэн байха юм. 1969 оной январьда ниидхүүлэгдэhэн «Союз-4» ба «Союз-5 корабльнуудай экипажнууд Владимир Шаталов ба Борис Волынов, Алексей Елисеев ба Евгений Хрунов гэгшэд hуужа ябаhан корабльнуудаа гарай аргаар анха түрүүн холболдуулан, Газарай татасын газаа тээ туршалгын станци байгуулаа.

1971 оной апрель hарада удаан болзороор Газарые тойрон ниидхүүлэгдэhэн «Салют», тэрэнэй бортдо hуужа хүдэлмэри хэhэн Георгий Добровольскиин, Владислав Волковой ба Виктор Пацаевай ниидэлгэ шэнэ шатын, тусгаар ондоо шэнжэ шанартай байhан. Энэ ниидэлгэ хадаа манай оронойн космонавтикын хүгжэлтын магистральна шэглэл болонхой. Энээн тухай хэлэхэhээ урид онсо шухала нэгэ туршалга тухай hануулhууб. 1970 оной зун үнгэрэгдэhэн «Союз-9» онгосоор Андриан Николаев ба Виталий Севастьянов хоёрой 13 үдэр соо үргэлжэлhэн ниидэлгэ тухай эндэ хэлэгдэнэ. Шэгнүүрээ алдан хөөрэлгэ

А. РОМАНОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

Мүнөөдэр—арадай судьянарай hунгалтын үдэр

АРАДАЙ, ОЛОНИИТЫН

Арадай сүүдүүдые hунгалга манай ороной политическэ ажабайдалдахи ехэ хэмжээ ябуулга боложо хододоо үнгэрэгдэдэг. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр социалис демократиие саашадань хүгжөөхэ, гүрэнэй ба ниитын гурим заршамай үндэhэ hуури бэхижүүлхэ хэрэгтэ арадай сүүдэй ехэ удха шанартай байдаг тухай СССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ Л. Н. СМИРНОВ ингэжэ хөөрэнэ.

Совет арадаар hунгагдадаг, бүхы ажал ябуулгадаа социалис хуули ёhо эдэбхитэйгээр сахидаг, Совет гүрэнэй, мүн тэрэнэй гражданинуудай эрхэ ба хуулита аша туhые hэримжэтэй наринаар хамгаалдаг арадай сүүд совет сүүдэй байгуулалтын гол эмхинь болонхой.

Арадай сүүд жара шахуу жэлэй туршада оршон байхадаа, гүрэнэй захиргаанай бодото hургуули болоо. Хуули заршам бэелүүлхэ, hэргылүүлгын ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха гол үүргэ имагтал энээндэ даалгагдана.

Арадай сүүд хадаа арадай судьянартай адли эрхэтэйгээр арадай заседательнуудые хабаадуулжа, хэрэгүүдые харадаг юм. «Гражданинууд сүүдтэ, ороноо хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бултадаа хабаадаха ёhотой» гэhэн В. И. Ленинэй заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула, арадай заседательнууд өөhэдынгөө хүдэлмэрилдэг гү, али ажаhуудаг газарhаа хоёр жэлэй болзороор, харин судьянар табан жэлээр hунгагдадаг. 1974 оной эсэстэ, 1975 оной эхеэр болоhон hунгалтануудай үедэ районуудай ба городуудай арадай сүүдүүдэй арадай заседательнуудаар 650 мянга шахуу хүн hунгагдаhан байгаа. Тэдэнэй дунда хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенциин, манай общественна бүхы зоной эрхим түлөөлэгшэд бии. Гэхэ зуура, манай сүүдтэ хабаададаг арадай түлөөлэгшэд буржуазна сүүдүүдэй присяжна заседательнуудhаа («жюри») ямар илгаатайб гэхэдэ, эдэнэрнай хэн нэгэнэй гэмтэй гү, али гэмгүйе тодоруулхаhаа гадна, мүн сүүдлүүлэгшые заhаруулха, хүмүүжүүлхын тула, мүн сүүдэй шиидхэбэриин hэргылүүлхы нүлөө хангахын тула таарахаар гэжэ мэдэрэгдэхэ ёhотой тон шухала асуудал шиидхэлсэдэг байна.

Арадай сүүдүүдтэ харагдадаг хэрэгүүдэй тон олонхинь: уголовно хэрэгүүдэй 97 процент үлүүтэйнь, граждан хэрэгүүд (ажалай, гэр байрын, гэр бүлын гэхэ мэтэ асуудалнууд) бултадаа шахуу арадай сүүдүүдээр харагдадаг. Эдэ сүүдүүд жэл бүри хоёр миллион үлүүтэй граждан хэрэгүүдые харана гэжэ хэлэбэл, ойлгосотой болохо. совет сүүдүүд гол түлэб уголовно хэрэгүүдые харадаг хэбэртэйгээр буржуазна юристнуудэй баталан хэлэдэгэй буруу элирхэйлхэ.

Судьянар хэнhээшье дуладыдадаггүй, имагтал хуулида мэдэлтэй байха гэhэн гол ёhонь СССР-эй конституци дотор, бусад хуули дүримүүдээр батадхагданхай. Гүрэнэй гү, али ниитын ямаршье эмхи, нэгэшье тушаалта нюур сүүдүүдэй ябуулгада хамаарха гү. али ямар нэгэн хэрэгые ингэжэ шиидхэхэ гэхэ мэтээр судьинуудта заабаришалха ёhогүй. гэмнэгдэгшын өөрыгөө хамгаалха эрхэ хангалга—сүүдэй. мүн мүрдэлгын зургаануудай ба прокуратурын шухала уялга болоно. Энэ ушар СССР-эй Верховно сүүдэй хүтэлбэрилхы тайлбаринууд, тус тус хэрэгүүдээр гаргаhан шиидхэбэринүүд доторнь. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр сүүдүүдэй хүдэлмэри эрхилэлгые улам hайжаруулха асуудал зүбшэhэн Верховно сүүдэй hаяын пленумэй тогтоол дотор дурдагдаhан байна.

ЭГЭЭН ДЕМОКРАТИЧЕСКА СҮҮД

Мүнөөдэр республикымнай hунгагшад России Федерациин бүхы ажалшадтай адли hунгуулиин участогуудта ерэжэ, арадай сүүдэй районуудай болон аймагуудай судьянарые hунгахань. Партиингаа XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон ажалшадай политическэ болон ажалай дэбжэлтын гайхамшагта оршон байдалда hунгалта үнгэрхэнь.

Манай гүрэнэй сүүд дэлхэй дээрэ эгээн демократическа сүүд юм. hунгаха эрхэтэй СССР-эй эрхэтэнээр арадай сүүд hунгагдадаг, тэдэнэй урда ходо тоосожо байдаг юм. Сүүдэй хэрэг харалгада судьятай хамта, тэрэнтэй адли эрхэтэй арадай заседательнууд хабаададаг. Сүүдтэ ниитын гэмнэгшэ ба хамгаалагша байдаг. Сүүдэй гаргаhан шиидхэбэри зондо хэлэгдэжэ үгтэдэг.

Энэ hунгалтада республикымнай районуудай болон аймагуудай арадай судьянараар 48 хүн hунгагдаха. Арадай сүүдэй заседательнуудаар 3270 хүн hунгагдаад, мүнөө хүдэлжэ байна. Районуудай болон аймагуудай сүүдүүд арадай заседательнуудые hургаха, дүй дүршэлынь дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн юумэ хэжэ байдаг. Ходо семинар, зүблөөн үнгэргэгдэнэ. Энэ талаар илангаяа Хориин, Прибайкалиин, Загарайн, Улаан-Үдын аймагуудай болон Октябрьска районой арадай сүүдүүд шалгарна.

Районуудай болон аймагуудай арадай сүүдэй дэргэдэ заседательнуудай секци, соведүүд байгуулагданхай. Секцинүүд сүүдэй гаргаhан шиидхэбэриин хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhые, сүүдээр зэмэлэгдэhэн хүнүүдэй дунда ямар хүдэлмэриин ябуулагдадагые шалгана, нүхэдэй сүүдэй хүдэлмэридэ туhална.

Хориин, Мухар Шэбэрэй аймагуудай, Советскэ районой арадай сүүдэй дэргэдэхи совет ба секцинүүд hайнаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай арадай сүүдэй дэргэдэхи секциин оролдолгоор нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ болон гэшүүдтэй 25 семинар үнгэргэгдөө. Советскэ районой арадай сүүдэй дэргэдэхи секциин гэшүүд сүүдэй гаргаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые 65 предприяти, организаци болон эмхи зургаануудта шалгаа.

Арадай сүүд гансал гэмтэ ябадал гаргагшадай хэрэг хараад байдаггүй, тэрэнэй гол зорилгонуудай нэгэн гэбэл, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри болоно. Совет хүнүүдэй Эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ байха, социалис хуули, ёhо гурим наринаар сахиха, ниитын болон гүрэнэй зөөридэ эзэн ёhoор хандаха асуудалнуудаар арадай сүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байха уялгатай. Үнгэрөөшэ жэл хуули ёhо сахиха асуудалаар республика доторнай 1115 лекци уншагдаа.

hунгалтын урда тээ арадай судьянарай кандидадууд предприяти, организаци, колхоз, совхозуудаар болон эмхи зургаануудаар ябажа, hунгагшадтаяа уулзаа, захяа, заабари болон дурадхалнуудынь абаа. Арадай судьянар гансашье hунгалтын урда тээ бэшэ, харин саг үргэлжэ hунгагшадтаяа уулзажа, тэдэнэйгээ урда тоосожо байдаг.

Жэшээлхэдэ, 1975 ондо Хориин аймагай арадай сүүдэй судья Е. Б. Цырендоржиев hунгагшадтаяа 56 дахин уулзажа, тоосоогоо хээ, Кабанскын аймагай арадай судьянар М. Н. Уладаев, М. Е. Горбачев, И. А. Мельничук — 58, Бэшүүрэй аймагай арадай судья Н. Н. Брызгалов—24, Түнхэнэй аймагай арадай судья Х. Т. Ангархаев энэ жэлэй гурба hарын туршада—28 дахин уулзалга хээ. Республикымнай районуудай болон аймагуудай арадай судьянар үнгэрөөшэ жэл соо 600 тоосоото элидхэл хээ.

Гэхэтэй хамта тоосоото үе соо зарим аймагай арадай судьянар hунгагшадтаяа үсөөн уулзаа. Зэдын, Хурамхаанай, Ахын, Хойто-Байгалай аймагуудай арадай сүүдэй судьянар эдэнэй тоодо оролсоно.

Совет ороной сүүд дэлхэй дээрэ эгээн үнэн, эгээн демократическа сүүд мүн, хуули эбдэхэ, гэмтэ ябадал гаргаха ушартай эбсэдэггүй. Архи ууганд, элдэб ааша гаргадаг, ажалай болон ниитын журам эбдэдэг, социалис болон ниитын зөөри үридэг, үбэршэлдэг, худал, хуурмаг ябадал гаргажа, гүрэнниие мэхэлдэг хүнүүдые совет сүүд шангаар хэhээдэг.

Даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандажа, арад зоной дунда хүндэтэй, нэрэтэй солотой болоhон арадай судьянар манай республикада үсөөн бэшэ. Тэдэнэй тоодо Советскэ районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ А. М. Костылева, Кабанскын аймагай—М. Н. Уладаев, Октябрьска районой—И. Х. Демин, Хориин аймагай—Е. Б. Цырендоржиев, Зэдын аймагай—П. Б. Малакшинов болон бусад оролсоно. Арадай судьянар Г. Д. Шишкин, Ф. А. Котиков, М. Д. Мархандаев, Д. Л. Итыгилова, Х. Т. Ангархаев, М. Н. Логунова, Р. Ф. Алексеев болон бусад хори гаран жэлэй туршада арадай сүүдэй болон юстициин зургаануудта хүдэлнэ.

Мүнөө боложо байгаа hунгалта социалис хуули, ёhо гурим саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ hайн нүлөө үзүүлхэ юм. Шэнээр hунгагдаhан судьянар арад зоноймгоо этигэл найдабари урданайхидал адляар харюулхань дамжаггүй.

К. ВЛАСОВ.
Буряадай АССР-эй Юстициин министерствын коллегиин гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бейрудэй үйлсэнүүдтэ буу барhан хүнүүд олоороо дайралдана.

АП—ТАСС-ай фото.

Телефон телеграф радио ...хилын саанаhаа

...ЙОРК

...ҮЕХЭ БААТАРШАЛГА

ТАСС

...оной апрелиин 12, ...Гагарин, «Восток» ...гэhэн үгэнүүд бүхы ...соомнин hанагдаха бай... ...мэдээжэ американ ...генерал Т. Стаф... ...мэдүүлбэ. Тэрэ дурас... ...үдэр ниидэлгэнүүдые ...Калифорнидохи ...байгаа hэм. Зам... ...худар хүниие нийд... ...бэлэдхэл манайда, ...Союзда нэгэн доро ...гээд тиихэдэшье ту... ...байгаабди. Манай ...Шепард замбуулин ху... ...түүлэн ниидэхэ гэжэ ...байhанаа нюуна... ...Тэд совет хүн, Юрий ...замбуулин худар ...гараба гэжэ мэдээ ...Тэрэ мэдээн ...бүхы центртэ ...мэтэ түргэнөөр та... ...хаиинар летчи... ...шагшад ниидэлгын hониниие дэлгэрэнгыгээр мэдэхын тула радиоприемнигой дэргэдэ суглараа hэн, — гэжэ ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө американ астронавт хэлэбэ. Наhан соогоо техникын олон шэнэ зүйлнүүдые хараhан, туршаhан хүнүүдые юугээршье гайхуулхагүй гэжэ hанахаар бэзэ. Тингэбэшье тэрэ үдэр, апрелиин 12-то: Бэрхэнүүд лэ байнат даа — ородууд. Энэгнай инженерно-техническэ гайхамшаг түйлалтал! гэжэ нэгэнтэ бэшэ хүхилдэн хашхаралдаhанаа hананаб.

Юрий Гагаринай ниидэлгэ замбуулиниие шэнжэлгын хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай, — гэжэ американ космонавт хэлэнэ. — Энэ хадаа замбуулиниие шэнжэлхэ үе сагай гайхамшаг түйлалта, замбуулин худар дабшаhан түрүүшын алхам болоно.

ВЕНЭ

ВЕНЭДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТАСС

Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорооха тухай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадажа байhан 19 ороной делегациин ээлжээтэ пленарна заседани эндэ болобо. СССР-эй, США-гай делегацинууд тэрээн дээрэ мэдүүлгэнүүдые хэhэн байгаа.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрээд байхада, Европо түбидэ сэрэгэй шахардуу байдалые hуларуулха гэhэн зорилго онсо удхатай болобо. Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ олониитэ анхаралаа ехээр хандуулна. Тиимэhээ эндэ боложо байhан хөөрэлдөөнүүд эдэбхитэйгээр, аша үрэ ехэтэйгээр үнгэрнэ гэжэ хүнүүд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэ.

Эндэ болоhон пресс-конференци дээрэ ЧССР-эй түлөөлэгшэ Т. Лагода үгэ хэлэхэдээ, Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорооха асуудал шухала удха шанартай гэжэ гоолодог Советскэ Союзай, Варшавска договорто хабаатай бусад оронуудай хараа бодолой ашаар энэ түйлагдаха аргатай болоhон байна гэжэ мэдүүлбэ.

Хөөрэлдөөнүүдтэ амжалта түйлахые оролдон, ГДР-эй, Польшын, Советскэ Союзай, Чехословакиин делегацинууд шэнэ шухала дурадхал оруулhан байна. Нэгэшье ороной аюулгүй байдалда хоро хүргэнгүй, Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые ниилээд хорооха тухай хэлсээ баталха талаар бэлэдхэл хэхые шиидхэгдээ.

Социалис оронуудай гаргаhан шэнэ үүсхэл хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшадай анхарал ехээр татаhан байна. Гэбэшье НАТО-да хабаатай оронууд гансал өөhэдтэнь ашатай туhатай байхые оролдон, нимэ хэлсээ баталалгада haад тойбо ушаруулхые hэдэнэ.

Социалис оронууд хэлсээ баталхаар бэлэн. Бодото байдалые зүбөөр сэгнэжэ, таарамжатай, болохотой шиидхэбэри Баруунай гүрэнүүд абаха ёhотой гэжэ Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй ээлжээтэ шата элирхэйлэн гэршэлбэ.

ВАШИНГТОН

ПАНХАРУУДТАҺАН ПОЛИТИКА

ТАСС

Апрелиин hүүл багта орондонь аяншалхаар түсэблэhэн гүрэнэй секретарь Г. Киссинджерэй ерэхыень зүбшөөжэ шадахагүй байнабди гэжэ Нигериин правительство Холбоото Штадуудта хуулита ёhoор дуулгаа. Энээн тухайда США-гай гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ мэдээсээ.

Юуб гэхэдэ, США Анголын Арадай Республикын хуулита правительствада харша ээрхэг түримхэй ябуулгадань дэмжэдэг байгаа бшуу.

ПЕКИН

ҺӨӨРГЭДЭҺЭН ДЕМОНСТРАЦИНУУД

ТАСС

Һаяхан Тяньаньмэнин талмай дээрэ болоhон хёмороонной hүүлээр Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд ниислэл хотодо, мүн ороной бусад городуудта hөөргэдэhэн демонстрацинуудые эмхидхээ. Эдэнь маоис уряанууд доро юрэнхыдөө үнгэрнэ. Һаяын үдэрнүүдэй жагсаалнуудта эсэргүү шэглүүлэгдэхэ зорилготой юм ха. Засагаархидай тусхайлан мэдэрhэнэй ёhoор, үнгэрэгшэ үдэрнүүдэй жагсаалнууд Мао Цзэ-дунда, тэрэнэй политикада эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй байгаа. Дэн Сяо-пиниие сэхэ нэрлэн гэмнэhэн, хараалhан ябуулганууд мүнөөнэй пропагандист кампаниин шэнэ зүйл болоно.

Ниислэл хотын ревкомой түрүүлэгшэ У Дэ 100 шахуу полициинхидэй, солдадууд ба ополченецүүдэй эмшэлүүлжэ байhан госпитальдо ошожо уулзаа, тэдэнь апрелиин 5-да Тяньаньмэнин талмай дээрэ болоhон тулалдаануудта хабаадаhан байгаа гэжэ Пекинэй хэблэл ба радио мэдээсэбэ.

ТРИПОЛИ

М. КАДДАФИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Египедэй захиргаанай США-тай улам дүтэ болоhон ушарынь айхабтар ехэ аюултай байна. Америкын 6-дахи флодой Ливанай эрье шадар hүйдхэлтэ сэрэгэй hуралсал үнгэргэжэ байhаниинь энээнэй түрүүшын гэршэ болоно гэжэ ЛАР-ай Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшэ М. Каддафи эндэ үнгэргэгдэhэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Дундада далайн энэ райондо США-гай флодой дура зоргоороо аашалжа байhанайнь түлөө портнуудтаа орохыень США-гай сэрэгэй корабльнуудта зүбшөөhэн Египедэй правительство харюусаха ёhотой.

АРЕ-гэй ба Израилиин хоорондохи хэлсээнүүд, «нэмэл үдэнэй» политика араб революциин хэрэгтэ хоро хүргэхэ байна.

МОСКВА МОРДОХЫНГОО УРДА ТЭЭ

Май һарын хоёрдохи хахадта Эхэ оронойнгоо ниислэл Москва хото ошожо, бэлиг шадабарияа харуулхаяа байһан Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай зүжэгүүдые тусхай комисси 12 үдэрэй турша соо хараба. СССР-эй Культурын министерствын ахалагша инспектор В. А. Наумец, РСФСР-эй Культурын министерствын түлөөлэгшэд: драматическа театрнуудай управлениин начальнигай орлогшо Г. И. Баранова, үндэһэн театрнуудай асуудалаар инспектор, театр шэнжэлэгшэ Р. И. Халитова, Бүхэроссиин театральна бүлгэмһөө Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ театрай режиссер О. Я. Чубайс гэгшэд тус комиссиин бүридэлдэ ороо. Мүн КПСС-эй Буряадай обкомой культурын таһагые даагша Д. Т. Цыремпилов, Буряадай АССР-эй культурын министр Д. З. Жалсараев, министрэй орлогшо Ж. Ц. Цыреннимаев, искусство шэнжэлгын эрдэмэй кандидат В. Ц. Найдакова болон бусад комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр РСФСР дотор эгээл эрхимүүдэй тоодо ородог үндэһэн театрнуудай нэгэн юм. Башкирай, Татарай, Хойто-Осетиин, Чувашай ба манай театрнууд Москвада зүжэгүүдээ харуулха эрхэдэ хүртэнхэй. Манай театрай коллектив дүрбэдэхиеэ энэ үндэр эрхэдэ хүртөө.

Театр найман зүжэг харуулха юм. Тодорхойлбол, Х. Намсараевай «Гайшаагай ташуур», Л. Леоновой «Ленушка», А. Салынскиин «Барабанщица», Г. Мусреповой «Козы-Корпеш ба Баян-Слу», монгол драматургнууд Д. Намдагай «Ээдрээ», Ч. Ойдобой «Далан худалч», мүн һаяхан табигдаһан А. Софроновой «Засаг» гэһэн зүжэгүүд Москвагай харагшадай урда харуулагдаха.

Дээрэ дурсагдаһан зүжэгүүд тухай һанамжануудаа комиссиин гэшүүд театрай артистнарай урда, театрта дуратайшуулай урда хэлээ. «Театрай урда харюусалгатай гастрольнууд байна,— гээд РСФСР-эй драматическа театрнуудай управлениин начальнигай орлогшо Г. И. Баранова хэлээ.— Тиимэһээ зарим зүжэгүүдые нарин нягтаар мүлихэ, улам һайжаруулха шухала. Бүхы дээрэнь абажа харахада, театр һонирхолтой, гүнзэгы, бодомжотой һайн репертуар бэлдэжэ шадаа. «Поэзигүйгөөр искусство үгы» гээд МХАТ байгуулагшадай нэгэн болохо В. И. Немирович-Данченко хэлэһэн юм. Буряадай театрай коллектив үндэр поэзиин искусстваар, үнэн зүбөөр, гүнзэгыгөөр харуулагдаһан образуудаар бидэнние баясуулаа. Найруулан табилгын асуудалаар театр үндэр сэгнэлтэдэ хүрэнэ, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ф. С. Сахировай хүтэлбэри доро режиссура горитой амжалта туйлаа, гүйсэдхэхэ арга боломжонуудаар ехэ артистнуудтай энэ коллектив бүхы дээрээ тон һонирхолтой гэжэ комиссиин бусад гэшүүд тэмдэглээ. Театр харагшад тухай олон һайн үгэнүүд хэлэгдээ. Сценэ дээрэ боложо байгаа үйлэнүүдые наринаар ойлгодог, артистнарай амжалта бүхэнние халуунаар угтадаг гээд айлшад тэмдэглээ.

Мүнөө үедэ театрай коллектив Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ зүжэгүүдээ харуулжа эхилхэнь. Энэ хадаа Москва ошохын урда тээ һүүлшын бэлэдхэлнүүд болоно. Мүн ород драмын театрай сценэ дээрэ хоёр зүжэгөө харуулха юм.

Театрай коллектив бүхы хүсэеэ элсүүлэн эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнхай. Юуб гэхэдэ, манай республикын искусствын хүгжэлтые Москвагай ажалшадай урда харуулха үндэр үүргэ тэдэнэй урда байна.

СССР-тэ үнгэргэгдэхэ Монголой Арадай Республикын культурын үдэрнүүдтэ манай театр хабаадалсаха юм.

Т. ВОЛЫНЦЕВА.

ХҮНДЭТЭЙГӨӨР УГТАБА

Россиин Федерациин түбэй областьнуудһаа хэдэн арбаад бүлэ айл манай Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудта жэл бүри нүүжэ ерэдэг болонхой. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлдэ Кировэй нэрэмжэтэ совхоздо хэдэн айл зөөжэ ерэһэн байгаа. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэнэрые хүндэмүүшэ ёһоор угтажа абаһан, ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдээр хангаһан байна. Мүнөө эдэнэр тус ажахын эрхим хүдэлмэришэд болонхой.

Һаяхан Ростовой областьһоо 15 айл Шасарганын совхоздо, Татарай АССР-һээ 12 бүлэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо ерэжэ түбхинэбэ.

Холын нютагуудһаа ерэһэн айлнууд һайнаар угтажа абаһандань ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон ажалшадта ехэ баярые хүргөөд, даалгагдажа үгтэһэн ажал дээрээ эрхим һайнаар хүдэлжэ, нютагай ажалшадай үзүүлһэн этигэл найдабарида үнэн сэхэ ажалаараа харюусахабди гэжэ мэдүүлбэ. Буряад орондо нютагжахаяа ерэгшэдэй дунда механизаторнууд, һаалишад олон. Мүнөө эдэнэрэй багашуул һургуулида, хүүгэдэй ясли-садуудта ябажа эхилбэ.

Д. ШАБАГАНОВ.

Улаан-Үдэ хотын «Юбилейный» универмагай наймаалагшад һараһаа һарада хараалагдаһан түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэгээрээ онсо шалгардаг. Эдэнэр үнгэрөөд байһан гурба һарын турша 2,5 миллион түхэригэй эд бараа республикынгаа ажалшадта наймаалһан байна. Наймаалагшад нүхэд К. Ковалева, В. Талипова, В. Сухинина, С. Зайцева гэгшэд хододоо халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, бусадай дундаһаа шалгардаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрэшүүлэй хубсаһа наймаалдаг секциин наймаалагшад Наталья Паламарчук, Галина Арапова гэгшэд ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БАЯР ХҮРГЭНЭБДИ

Хориин аймагай Үдын совхозой 1-дэхи отделенидэ (Баруун-Хасуурта нютаг) Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай бүлэг артистнар Д. Дылгыровэй «Одон миниин хаанабши?» гэжэ хүгжэм-дуута зүжэг харуулба. Хүдөөгэй ажалшадта баяр баясхалан асарһан зүжэгшэд Д. Сангажапова, Буряадай АССР-эй арадай артистка С. Уладаева, Ч. Гуруев, Буряадай АССР-эй арадай артистнар Б. Аюшин, Ц-Д. Пурбуев болон бусад гоё һайхан наадаараа олондо һайшаагдаба. Тиигээд һайн бэлэдхэлтэй ерэһэн эдэ артистнуудта баяр хүргэжэ, ажалдань амжалтануудые хүсэһэн, хожомоо ходо ерэжэ байгыт гэжэ малшад, таряашад урифан байна.

Д. НАЙДАНОВ.

ТУРШАЛГА ХЭЖЭЛ БАЙНА

Хурамхаанай Пионернүүдэй байшанда элдэб янзын кружогууд хүдэлжэ, ургажа ябаа үетэнэй хүмүүжэл болбосоролдо нилээд ехэ туһа үгэдэг. Эндэ хүдэлдэг кружогуудайнь нэгэн авиамоделистнэрэй кружок болоно. Кружогой гэшүүд бүтээһэн модельнүүдээ дулаан үдэрнүүдтэ талмай дээрэ гаргажа, ниидхүүлжэ туршана.

Тус кружок имагтал энэ үбэлэй эхинһээ байгуулагдаһан, гэшүүдынь эгээл түрүүшынгээ модельнүүдые дархалжа, туршажа байна гээшэ. Түрүүшын туршалгануудай хүлеэгдэһэн амжалта асараашьегүй һаань, кружогойхид оролдосотойгоор хүдэлнэ, алдуугаа оложо заһана. Юумые газарһаа дэгдээжэ, ниидхүүлхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ даа.

Һурагшад энэ кружогто тон эдэбхитэйгээр ябадаг, ехэл абьяас хэшээлтэйгээр модельнүүдые дархалдаг байна гэжэ кружогые хүтэлбэрилэгшэ С. Ф. Будаев хөөрэнэ. Таймерна (өөһэдөө гүйгөөд ниидэдэг), кордово (кордозо утаһаар татуулжа байгаад тойрожо ниидэдэг), планерна, гоночно авиамодельнүүдһээ Хурамхаанай кружогойхид даб дээрэ түрүүшын хоёр модель шудална. Кружогыншье лая байгуулагдаһан байна. Гэбэшье, тус кружогойхид июнь парада болохо авиамоделистнүүдэй республиканска мүрысөөндэ хабаадалсаха хүсэлэнтэй.

Хурамхаан һууринай интернат һургуулиин болон дунда һургуулиин гол түлэб 6—7-дохи классуудай 15 һурагшад кружогто ябана. Тэдээнһээ гадна, эхин классуудһаа гушаад һурагшад кружогой хэшээлдэ хабаадалсадаг юм. Кружогой эгээл эдэбхитэй бэрхэ гэшүүд гэбэл, һурагшад Ж. Банаев, С. Колмаков, С. Иванов, Б. Ринчино, В. Малаханов, С. Соболев, Ю. Тогмидон гэгшэд болоно.

Авиамоделизмдэ үхибүүдые дуратай болгохо, тэрээнние шудалуулха, элдэб түхэлэй модельнүүдые дархалжа һургаха — энэ кружогой зорилго болоно. Эдэнэр токарна, мүлилгын, үрэмдэлгын станогууд дээрэ хүдэлжэ һурана. Юумэ дархалалгын материалнуудтай танилсана, харуулдажа, залгажа, нялжа, хабсаржа һурана. Улаан-Үдын эдир технигүүдэй станцитай Хурамхаанай авиамоделистнэр нягта харилсаа холбоо байгуулаанхай.

Д. САНДАНОВ.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ХАНИ БАРИСААН

Хяагта хотодо Сүхэ Баатарай нэрэмжэтэ интернат һургуули бии юм. Тус һургуулида эдиршүүлые интернациональна хүмүүжүүлгэ һайнаар табигданхай гээд республика доторнай мэдээжэ болонхой. Эндэхи һурагшад хүршэ Монголой Арадай Республикын эдиршүүлтэй үни удаанай һайн холбоо барисаатай болоһон байна.

Сүхэ Баатарай нэрэмжэтэ интернат һургуулиин пионернүүдэй комнато соо интернациональна хани барисаанай булан эмхидхэгдэнхэй. Һүүлэй үедэ тэндэнь шэнэ экспонадуud бии болоо: альбомууд, почтын марканууд, фото-зурагууд нэмэһэн байна.

Хяагтын һурагшад Монголой Арадай Республикын Улаан-Баатар, Сүхэ Баатар, Дархан хотонуудай һабинартай саг үргэлжэ бэшэлсэнэ. Тэдэнэр түүхэтэ һайндэрнүүдэй үедэ бэе бэеэ амаршалалсадаг, фото-зурагуудаа эльгээлсэдэг заншалтай болоһон байна. Хяагтаһаа 8-дахи классай һурагшад Света Осеева, Света Токтохоева, 6-дахи классай һурагша Света Гармаева болон бусад хододоо бэшэлсэдэг болоһон байна. Тэдэнэр өөһэдынгөө классай, һургуулиингаа ажабайдал, һуралсал тухай һонинoo бэшэлсэдэг юм. Тиихэдэ ямар ном уншаһан тухайгаа бэе бэедээ дуулгана. Эдэ бүгэдэ Хяагта хотын, Монголой Арадай Республикын һурагшадай бата бэхи хани барисаан тухай үшөө дахин элирхэйлэн харуулна.

С. ВАНЧИКОВА,
медучилищиин һурагша.

ХЭДЫНЬ ШАНГУУДТА ХҮРТЭГШЭ ААБ?

«Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө эхилһэн нээмэл мүрысөө үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитет, мүн хотын нитын организаци, спортын бүлгэмүүд тусхай шангуудые тогтооһон байна. «Байгал» журналай, эмхидхэлэй комитедэй тогтооһон түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн боксернуудта барюулагдаха шангуудһаа гадна, гоё һайхан наада харуулһан боксернуудта элдэб янзын аад, олон шангуудые хотымнай эмхи зургаанууд, спортын бүлгэмүүд бэлдэбэ. Жэшээнь, «Түрүү һуури эзэлхын түлөө эрхимээр наадаһан боксерто» гэһэн шан КПСС-эй Улаан-Үдын горком, горгүйсэдком барюулха юм. Энээнһээ гадна облпрофсовет—«Боксер-ветеранда», ВЛКСМ-эй обком — «Эгээл бэрхээр наадаһан боксерто», ВЛКСМ-эй горком — «Буряадай АССР-эй эгээл бэрхэ спортсмендэ», «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүд, «Спортлотогой» Буряадай управлени, телевидени болон радиокомитет — «Гоё һайхан наада харуулһанайнь түлөө» гэһэн дүрбэн шан, республикын «Урожай», «Труд», «Спартак», «Динамо», «Буревестник», «Ажалай резервнүүдэй», «Локомотив» бүлгэмүүд — «Эрхим гренертэ», «Эрхим судьяда», «Илалта туйлахаар оролдоһоной түлөө», «боксын һайн техникэ харуулһанайнь түлөө» болон бусад олон шангууд тогтоогдоһон байна. Дээрэ дурсагдаһан шангууд али командын эрхим гэгдэһэн боксернуудта барюулагдахань бэ? Энэ асуудалда үсэгэлдэр үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй наадын дүн харюу болоҗо үгэбэ.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой ордон соо боксоор эхилһэн наадын хоёрдохи үдэр спортсмен бүхэн финалай тулалдаанда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө мүрысэбэ. Энэ үдэшэлэн 30 боксер рингдэ гараһан байна. Пятницын үдэр һэн хадань боксын наадаар һонирходог дуратайшуул соёлой ордондо баггажа ядатараа суглараа.

Республикымнай суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер, РСФСР-эй «Локомотив» бүлгэмэй түбэй советэй нааданда хэдэн удаа хабаадалсаһан, урда тээнь «Байгал» журналай шанда хоёр удаа хүртэһэн, республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэдэг нааданда онсо шалгардагаараа мэдээжэ болоһон Владимир Султумов энэ үдэрэй наданда командынгаа нүгөөдэ түлөөлэгшэ, мастерта кандидат Виктор Трескинтэй наадаба. Нүхэрһөө арбан гурба наһа аха гэхэ гү, али мүнөө 32 наһатай Султумов үнгэргэһэн наадаараашье үлүү һэн тула техникэ найнтай добтолго, хамгаалга хэжэ байгаад наадахадаа, олоной зүгһөө һайшаагдана. Тиин гурбан раундын дүн гаргахада, очкогоороо диилэһэн байба.

Удаадахи ээлжээндэ рингдэ гараһан Хориин аймагай дунда һургуулиин һурагша Базар Цыденов Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Александр Норбоевто мүхөөгөө үгтэхэгүй байшоо.

Энэ үдэшэлэн үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ гоё һайхан наада харуулһан аха дүү Доржо, Борис Зориктуевтан боксын наданда дуратайшуулай зүгһөө нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Манай республикын Гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй спортын һургуулида тренерээр хүдэлжэ ябаһан, 1974 ондо республикын чемпион болоһон, СССР-эй спортын мастер Доржо Зориктуев аха дүү Монголой Арадай Республики[...] шуулай дундаһаа [...] дальда хүртэһэн, [...] разрядтай Нямда[...] дахадаа, алишье [...] булюу, эрхим ба[...] байбаб шуу. Тии[...] айлшанаа хоёрдохи [...] нокдаунда оруулжа [...] шүүжэ гарана. Н[...] Борис Зориктуевы[...] 241 наданда хаба[...] уласхоорондын оло[...] нуудые үнгэргэһэн [...] тай һэн шуу. Тиим[...] дахадаа шадамар [...] шэнь! Уласхоорондо[...] сай спортын масте[...] дахаар рингдэ гара[...] эй түлөөлэгшэ Бат[...] шэ нэгэшье очко а[...] дингүй гэхээр, хоёр [...] даунда орожо байга[...] дэшэһэн байна.

60—63,5 кил[...] шэгнүүртэн сооһоо [...] кандидадууд Алекса[...] даков, Анатолий [...] фьев (хоюулаа Б[...] АССР) гэгшэд [...] скын Сергей Смирно[...] Бугашеев (Буряада[...] хоёрые шүүжэ [...] түгэсхэлэй наданда [...] далсаха эрхэ олобо. [...] рай институдай [...] Александр Кондако[...] Смирновые түрүүшы[...] раундын туршада хө[...] шүүһэн байна.

Боксернууд Игорь [...] (Эрхүү)—Дугар [...] Сергей Укоев—Вик[...] жиловые (хоюулаа [...] Үдэ), спортын мастер [...] сандр Осокин—Дор[...] сановые, Виктор А[...] —Виталий Нултаев[...] лентин Авдюшев—[...] Мониевые (бүлгэдаа [...] дай АССР), Дмитри[...] житов—Аркадий [...] вые (Эрхүү), Илья [...] (Буряадай АССР) — [...] сандр Елизаровые [...] ноярск), Геннадий [...] (БурАССР) — Б[...] (МНР), Александр [...] (Эрхүү) — манай [...] Сивец гэгшые шүүж[...] гэсхэлэй наданда ха[...] саха болобо.

Үсэгэлдэр түгэсхэ[...] дан үнгэргэгдөө.

Б. ЦЫРЕМПИ[...]

ХҮГЖЭМЭЙ КОНЦЕРТ

Орлигой хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин үхибүүд концерт харуулба. Хүгжэмэй һургуулиин һурагшад пианино дээрэ совет болон хари оронуудай мэдээжэ композиторнуудай хүгжэм ирагуу гоёор гүйсэдхэһэн байна. 5-дахи классай һурагша Люба Ардакова, 6-дахи классай һурагша Вера Ошорова гэгшэд композитор Черни гэгшын этюдүүдые һайнаар гүйсэдхөө.

Мүн һурагшад Уля Тыдыпова (4-дэхи класс), Вероника Галсанова ба Люба Хамаганова (2-дохи класс), Жаргалма Хайдакова (3-дахи класс), Гедике, Беркович, Бетховен гэгшэдэй хүгжэм шадамар бэрхээр гүйсэдхэбэ.

— Дээрэ дурсагдаһан һурагшад һуралсалдаа тон харюусалгатайгаар, үсэд нэтэрүүгээр хандадаг, эрхим һайн һурагшадни,—гэжэ хүгжэмэй һургуулиин багша Любовь Афанасьевна Лазарева хөөрэнэ.

Орлигой хүгжэмэй һургуулиин һурагшад һаяар үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй концерт табихаар бэлдэжэ байнхай.

О. БАЛДАНОВА.
Ахын аймаг.

Эндэ хээзээшье залуушуул олон, хүлгөөтэй хүхюун байдаг юм. Илангаяа самбо барилдаанай секцидэ залуушуул бүришье дуратай ерэдэг. Тус секцидэ 120 хүн табан бүлэгтэ хубаарилагдан энэ тон һонин барилдаанай арга шадабарие шудална. Эдэ бүлэгүүдэй нэгые заводой инженер-конструктор, спортын мастер Галактион Серенев хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй оролдосотой заабари һургаалай ашаар табан самбистнууд үнгэрэгшэ жэл республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Мүн тэды тооной кандидадууд шадабари мэргэжэлээрээ спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэ[...]хын түлөө [...]

Штангистнуудай [...] хид бахал [...] жа[...] дундаһаа гурбанни[...] дэхи разрядтай [...] Нёдондо жэлэй [...] публика дотор [...] мүрысөөнүүдтэ [...] штангистнууд [...] байгуулан юм. [...] залуу хүдэлмэришэн [...] лай Огаревский [...] граммай штангые түл[...] гэжэ, спортын масте[...] мо дүүргэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: [...] гистнууд мэргэжэлээ [...] лүүлнэ.

Ф. СОРОКИ[...] фото.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 11-һээ 18 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.20—«Сурхайн захиралтаар»—мультфильм (үнгэтэ). 11.30 — Мультфильм (үнгэтэ). 11.50 —Забһарлалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—Концерт (үнгэтэ). 13.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00 — Спортын программа. 1. Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Швеци—США. 2. Хүндэ атлетикээр Европын чемпионат (үнгэтэ). 14.50—«Мүнөөдэр—ороной агаарай добтолгоһоо хамгаалгын сэрэгүүдэй үдэр». Агаарай добтолгоһоо хамгаалха сэрэгүүдэй ахамад командалагша, Советскэ Союзай Маршал П. Ф. Батицкий үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 15.05—Агаарай добтолгоһоо хамгаалха сэрэгүүдэй үдэртэ зорюулагдаһан концерт (үнгэтэ). 16.00 — «Уласхоорондын һонин» (үнгэтэ). 16.30—«Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 17.00—«Киногоор аяншалгын клуб» (үнгэтэ). 18.00—«Время».

Улаан-Үдэ. 18.30—Арадай судьянарай һунгалтада зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 18.40—Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ФРГ—Финлянди. 19.45—«Гамлет»—кинофильм (2-дохи сери). 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—«Хүдөөгэй час». 22.25—«Манай хүршэнэр». В. Скороходов. «Диспетчер слушает!»—телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 23.20—Забһарлалга. 23.30 —«Время». 24.00—Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. СССР—Финлянди.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12
БҮХЭДЭЛХЭЙН АВИАЦИИН БА КОСМОНАВТИКЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Комсомолой бүхэсоюзна суглаан. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!». 10.35 — «Арадай зохёол» — шэнжэлэл (үнгэтэ). 11.20 — «Буратинын выставкэ» (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдэй фильм». «Петька в космосе» — телевизионно-уран һайханай фильм (үнгэтэ). 13.15 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 13.45 — «Социалис мүрысөөнэй ябаса тухай тэмдэглэл». 14.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР-эй ба Швециин суглуулагдамал командануud наадаха (2-дохи ба 3-дахи үенүүд, үнгэтэ). 15.55 — Концерт (үнгэтэ). 16.15 — «Хүн. Газар. Замбуулин» (үнгэтэ). 16.55 — С. Рахманиновай зохёолнуудаар концерт (үнгэтэ). 17.20 — Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаһан баримтата фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Звездная минута» — уран һайханай баримтата фильм (үнгэтэ). 19.35 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР—Швеци (2-дохи ба 3-дахи үенүүд, үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Комсомолой Бүхэсоюзна суглаан. «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!». 21.45 — Концерт. 22.00 — Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан. Совет Армиин Түбэй театрһаа дамжуулагдаха (үнгэтэ). 23.00 — Концерт (үнгэтэ). 23.30 — Забһарлалга. 23.40 — «Созвездие Гагарина» — телевизионно хүгжэмтэ фильм. 24.00 — «Время».

ВТОРНИК, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдэй фильм». «Конек-Горбунок» — уран һайханай фильм. 13.20 — «Залуушуулай адресууд» (үнгэтэ). 14.20 — Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаһан концерт (үнгэтэ). 15.40 — «Хүн ба хуули». 16.15 — «Дети Ванюшина» — уран һайханай фильм. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.50 — Телевизионно һонин. 19.10 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». 19.40 — «30 дней до присяги» — телеочерк. 19.50 — Дамжуулгын программа.

«Орбита». 20.00 — «Залуушуулай адресууд» (үнгэтэ) 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Дети Ванюшина» — уран һайханай фильм. 22.50 — «Елец» — баримтата фильм. 23.00 — «Хүн ба хуули». 23.30 — Забһарлалга. 23.40 — УССР-эй габьяата артист Е. Иванов дуулаха (үнгэтэ). 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР—Финлянди.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.30 — Космонавтикын үдэртэ зорюулагдаһан концерт.

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл».

СРЕДА, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.15 — «Литературна уншалга». А. Фадеев. «Разгром». 10.50 — «Нэгэ үдэр үхибүүдэй саадта» (үнгэтэ). 11.05 — «Горнистнууд, харюусагты!». 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдэй фильм». «Золушка» — уран һайханай фильм. 13.30 — Уран һайханай бүлгэмэйхидэй концерт (үнгэтэ). 14.00 — Спортивна программа: 1. Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР—Финлянди (3-дахи үе). 2. СССР—Швеци (2-дохи ба 3-дахи үенүүд, үнгэтэ). 16.00 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 16.30 — «Молчание доктора Ивенса» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — УССР-эй габьяата артист Е. Иванов дуулаха (үнгэтэ). 19.00 — Спортивна программа: 1. Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР—Финлянди (3-дахи үе). 2. СССР—Швеци (2-дохи ба 3-дахи үенүүд, үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 21.00 — «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». (буряадаар дамжуулга). 21.20 — «Факел» — «Путь в небо» — залуушуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 22.10 — Телевизионно һонин. 22.35 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 23.05 — А. Фет. «Уран шүлэг» (үнгэтэ). 23.30 — Забһарлалга. 23.40 — Концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. СССР—Швеци.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.40 — Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Молчание доктора Ивенса» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Зураг бүхэндэнь — наран» (үнгэтэ). 12.25 — «Хаанинарай нюур шарай» (үнгэтэ). 13.10 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». Чехословакиин арадай дуун ба хатар (үнгэтэ). 13.40 — Поэт М. В. Матусовскиин авторска вечер (үнгэтэ). 15.20 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет» «Возрастание общности социалистических стран — закономерность современного общественного развития». 15.50 — «Балет тухай» (үнгэтэ). 16.55 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 17.05—«Литературна уулзалга». С. Михалков (үнгэтэ). 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — Поэт М. В. Матусовскиин авторска вечер. Союзуудай байшангай Колонно залһаа дамжуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 20.10 — Телевизионно һонин. 20.30 — «Литературна Буряад орон». 21.15 — «НТИ — хүдөө ажахыда». 21.35 — «Лесная быль» — телевизионно фильм. 21.50 — Дамжуулгын программа.

«Орбита». 22.00 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Финлянди—Швеци (3-дахи үе). 22.50 — «Нүхэр дуун», хүгжэмтэ эстафетэ (үнгэтэ). 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Время». 24.00 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. ЧССР—США (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.10 — Үхибүүдтэ. «Шинии нүхэр—хүгжэм». 19.40 — «Техническэ мэдээсэлэй һонин».

«Орбита». 20.10 — «Хүдөө ажахын хэрэгүүд»—телеочерк. 20.40 — «По северной Двине» — баримтата фильм. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Концерт (үнгэтэ). 21.30 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет».

ПЯТНИЦА, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдэй фильм». «Отдать швартовы!» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 13.35 — «Литературна уулзалга» М. Рыльский. 14.20 — Спортивна программа. 1. Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Финлянди—Швеци (3-дахи үе). 2. ЧССР—США (3-дахи үе). 3. СССР—ФРГ (3-дахи үе, үнгэтэ). 16.15 — «Юһэдэхи студи». 17.05 — «Экран дээрэ — Чарли Чаплинай хабаадалгатай фильмүүд». 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — Концерт (үнгэтэ). 19.10 — Спортивна программа. 1. Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. Финлянди—Швеци (3-дахи үе). 2. ЧССР—США (3-дахи үе). 3. СССР—ФРГ (3-дахи үе, үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 21.00 — Телевизионно һонин. 21.20 — «Дуунтай уулзалга» (буряадаар).

«Орбита». 22.00 — «Юһэдэхи студи». 23.30 — «Смеричка» ансамбль наадаха. Фильм-концерт (үнгэтэ). 23.30 — Забһарлалга. 23.40 — Эстрадна концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Улаан-Үдэ» хотын программа.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Экран дээрэ—Чарли Чаплинай хабаадалгатай фильмүүд».

СУББОТО, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.20 — «Үхибүүдэй фильм». «Внимание, черепаха!» — уран һайханай фильм. 10.40 — «Үглөөнэй хүгжэм» — мультфильм (үнгэтэ). 10.50 — «Ан амитадай амидарал» (үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Верните Рекса» — мультфильм (үнгэтэ). 12.30 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа (үнгэтэ). 13.00 — «Элүүр энхын булан» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 13.30 — «Главный день жизни» — телевизионно баримтата фильм (үнгэтэ). 14.30 — Совет ба ород авторнуудай шүлэгүүд ба прозо. 15.10 — Искусствын мастернуудай концерт (үнгэтэ). 16.10 — «Весна 29-го» — телевизионно уран һайханай фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха, үнгэтэ). 17.45 — Забһарлалга. 17.55 — «Субботник тухай тэмдэглэл». 18.05 — «Время». 18.35 — «Уран зураашад тухай хөөрэлдөөн» (үнгэтэ). 19.05 — Самбо барилдаагаар Европын чемпионат (үнгэтэ). 19.35 — «Субботник тухай тэмдэглэл».

Улаан-Үдэ. 19.45 — Бүхэсоюзна ленинскэ субботнигто зорюулагдаһан тусхай дамжуулга.

«Орбита». 20.05 — «Час БСО» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Главный день жизни». Телевизионно баримтата фильм (үнгэтэ). 22.20 — «Ан амитадай амидарал» (үнгэтэ). 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Время».

ВОСКРЕСЕНИ, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 09.55 — «Альтаир» ахалагша классайхидай телевизионно [...] 10.25 — «Ярууна» [...] дуулаха.

«Орбита». 11.10 — [...]ленок» телестудиин [...]нууд Советскэ Союзай [...] дахин герой СССР-эй ле[...] космонавт В. А. Шата[...] уулзаха (үнгэтэ). 11.[...] Забһарлалга. 12.00 — [...] һонин. 12.10 — «Ба[...] хамгаалагшад». 3-дахи [...] асуудалнуудта харю[...] (үнгэтэ). 13.00 — «Со[...] Союзда алба хэнэб!». [...] —«Т. С. Мальцев хө[...] КПСС-эй Курганска об[...] нэгэдэхи секретарь [...] Князев хөөрэлдөөндэ [...] далсаха (үнгэтэ). 14.[...] «Хочу все знать» — [...] журнал (үнгэтэ). 14.[...] Уласхоорондын һонин [...]тэ). 15.10—«Киногоор [...] шалагшадай клуб». 16.[...] Литературна зохёолну[...] ран дээрэ. «Горя [...] уран һайханай фильм [...]тэ). 17.50 — Забһа[...] 18.00 — «Время». [...] «Хүгжэмтэ киоск» [...] 19.00 — «Дэлхэйн [...]нүүд». Чехословаки[...] тистнууд наадаха [...] 20.00 — «Хүдөөгэй [...] 21.00 — Шэнэ һонин [...] — Хоккейгээр дэлхэй[...]пионат. СССР—ЧССР [...] шоһоо дамжуулагдаха [...]тэ). 23.30 — Забһа[...] 23.30 — «Время». [...] — Спортивна [...]ма. 1. Футболоор СС[...] чемпионат. «Спарта[...]намо» (Киев). (2-дохи [...] 2. Хоккейгээр дэлхэй[...]пионат. США—ФРГ [...] ба 3-дахи үенүүд, [...]

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, телефоны: при[...] 2-54-93, секретариат — 2-66-77, общественная [...]ная — 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01688. Заказ № 01[...]